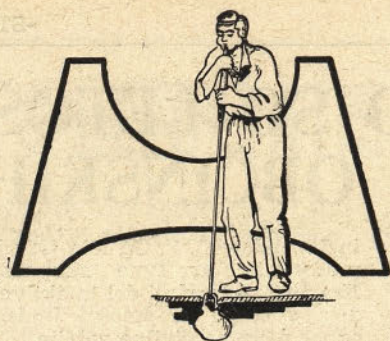

Urejuje uredniški odbor: Raci Viktor, Bevec Justa, Premec Jože, Korbar Heda, Marcen Alojz, Gerhard Jože, Strgaršek Janko. Odgovorni urednik Gerhard Jože. Uredništvo in uprava: Steklarna Hrastnik. Izhaja vsakega 5. v mesecu. Naslov: »Steklar« glasilo kolektiva Steklarne Hrastnik. tel. 814-622 — interno 63. Tisk in klišej AERO kemična in grafična industrija Celje. Po mnenju Republiškega sekretariata za prosveto in kulturo Ljubljana, je časopis oproščen davka od prometa proizvodov (St. 421-2/72 z dne 3. 1. 1973).

GLASILO KOLEKTIVA STEKLARNE HRASTNIK

Leto IX. Hrastnik, 9. 8. 1973 Št. 8

REZULTATI POSLOVANJA JANUAR - JUNIJ 1973

Zaposleni:
S planom za leto 1973 smo predvideli, da bomo imeli 1820 zaposlenih. Doseženo povprečno stanje zaposlenih v obdobju januar—junij znaša 1787 ali 98,19 % od planiranega. Od povprečnega števila zaposlenih je 921 moških in 866 žensk. V obdobju januar—junij se je v podjetju na novo zaposlilo 105 oseb, od tega 81 moških in 24 žensk. Podjetje je zapustilo 112 zaposlenih, od tega 74 moških in 38 žensk. V številu oseb, ki so se na novo zaposlili ali odšli iz podjetja, je precejšnje število tistih, ki so odšli oziroma prišli iz JLA.

Proizvodnja v kg:
Z letnim planom za 1973. leto smo predvideli, da bomo proizvedli 20.038.790 kg, v obdobju januar—junij smo proizvedli 9.562.518 kg in s tem letni plan dosegli s 47,72 %. V obratu ročne in polavtomatske proizvodnje smo predvideli, da bomo v letu 1973 proizvedli 8.171.940 kg, dejansko pa smo v obdobju januar—junij proizvedli 4.454.490 kg in s tem letni plan dosegli s 54,51 %. V obratu avtomatske proizvodnje smo s planom za leto 1973 predvideli, da bomo proizvedli 11.866.85 kg, dejansko pa smo v obdobju januar—junij proizvedli 5.108.028 kg in s tem letni plan dosegli s 43,04 %. Glede na to, da smo v prvem polletju imeli remont H-banje in strojev, so doseženi rezultati za to obdobje pričakovani, saj so mesečni plani, katere izdelujemo na osnovi dejanske razpoložljivih kapacitet, v obdobju januar—junij doseženi s 103,06 odstotka.

Prodaja v kg:
Planirana prodaja za 1973. leto je enaka proizvodnji, in sicer 20.038.790 kg. V obdobju januar—junij smo prodali 9.364.974 kg ali 46,73 % letnega plana. Iz obrata ročne in polavtomatske smo prodali 4.369.531 kg ali 53,47 % letnega plana, iz obrata avtomatske proizvodnje pa 4.995.443,00 kg ali 42,09 % letnega plana. Glede na to, da je fizični obseg proizvodnje v obdobju poročanja večji kot je dosežena prodaja v kg, so se za razliko povečale zaloge gotovih izdelkov.

Neto prodajne cene:
S planom za leto 1973 smo predvideli, da bomo za kg prodanega stekla dobili 9,01 din. V obdobju poročanja pa smo dosegli

8,56 din ali 95,08 % planirane. Na doseženo neto prodajno ceno ima vpliv večji izvoz kot je bila planirana.

Izvoz:
Z letnim planom smo predvideli, da bomo v letu 1973 izvozili za 2.950.817,35 \$ mesečno, torej za 245.901,45 \$. V juniju smo izvozili za 300.176,63 dolarjev ali 125,07 % mesečnega povprečja. V obdobju januar—junij smo izvozili za 1.844.245,29 dolarjev in s tem dosegli letni plan z 62,50 %. V primerjavi z istim obdobjem lanskega leta je to 506.399,02 dolarjev ali 37,85 % več.

Lastna cena proizvodnje:
Dosežena lastna cena proizvodnje v obdobju januar—junij znaša 70.627.331,71 din ali 46,04 % planirane. S planom za leto 1973 smo predvideli, da bo lastna cena za kg proizvedenega stekla znašala 7,65 din, od tega 4,66 din poslovnih stroškov in 2,99 din osebnih dohodkov, dejansko pa smo dosegli 7,28 din za kg, od tega 4,21 din poslovnih stroškov in 3,07 din osebnih dohodkov.

Proizvodni odpadki:
Doseženi rezultati na področju odpadka so ugodni, saj so doseženi rezultati v večini proizvodnih skupin nižji, kot so bili planirani za leto 1973. Nekoliko višji od planiranega je odpadki na avtomatski preši. Za asortiman obrata ročne in polavtomatske proizvodnje podajamo tudi razdelitev loma po vrstah, iz česar je razvidno, da so doseženi pozitivni premiki pri vseh vrstah glede na isto obdobje 1972.

	1972	1973
Napaka dela	4,46 %	3,31 %
Napaka stekla	4,96 %	4,32 %
Ostali lomi	8,34 %	7,28 %
Skupaj	17,76 %	14,91 %

Realizacija po vrednosti
S planom za leto 1973 smo predvideli, da bomo dosegli 180.534.497 din neto realizacije stekla. V obdobju januar—junij znaša neto realizacija stekla 80.224.262,70 din ali 44,44 % letnega plana. K neto realizaciji stekla prištejemo realizacijo storitev, realizacijo trgovskega blaga, realizacijo materiala in odpadkov ter izredne dohodke in dobimo celotni dohodek po izdanih fakturah v višini din 85.633.744,79 ali 47,45 % planiranega. Razlika med prodajno in lastno ceno (dobiček) znaša

12.058.977,16 din ali 44,47 letnega plana. Doseženi odstotek dobička na celoten dohodek je 14,08 % nasproti 15,02 % planiranega.

Razdelitev celotnega dohodka:
Od ustvarjenega celotnega dohodka v višini 85.633.744,79 din pokrivalo porabljenega sredstva v višini 40.308.864,50 din, pogodbenne obveznosti v višini 2.909.711,29 din, nam ostane dohodek podjetja v višini 40.576.164,50 din. Celokupni poslovni stroški znašajo 45.087.580,29 din ali 48,27 % letnega plana, dohodek podjetja pa 40.576.164,50 din ali 46,57 % letnega plana.

Po sklepu DS se ustvarjeni dohodek deli 68,88 % na osebne dohodke in 31,12 % na sklade. Po takšni delitvi dohodka odpade na osebne dohodke 27.948.862,11 din, realizirani del osebnih dohodkov pa znaša 28.517.187,34 din, tako da smo v obdobju januar—junij preveč izplačali 568.325,23 din.

V obdobju, za katerega poročamo, smo ustvarili 12.627.302,39 din bruto skladov. Po kritju skupne-

Stanje terjatev:

	1. 1. 1973	30. VI. 1973
Terjatve od odjemalcev	38.550.145,67	30.380.069,16
Obveznosti od odjemalcev	— 1.115.206,03	— 1.649.762,77
Terjatve od dobaviteljev	3.492.846,91	5.078.236,36
Obveznosti do dobaviteljev	— 12.691.227,05	— 6.331.649,21

Krsnik Franjo

8. ZBOR PIONIRJEV

8. zbor pionirjev je bil na Pohorju, na zadnjem bojišču Pohorskega bataljona. Pionirji naše šole smo se imenovali četa Franca Kunaverja-Sulca, ki je bila sestavljena iz dveh vodov in štirih desetov. Naša četa je bila v sestavi Šercerjeve brigade.

Pionirji Šercerjeve brigade smo imeli zborna mesto v Oplotnici, na dvorišču tamkajšnje šole. Šercerjevo brigado je poleg nas sestavljalo še pet čet. Komandirji čet so predali raport komandantu naše brigade, potem pa smo odšli k svojim avtobusom in se skupaj odpeljali na Pohorje. Ko smo prišli na Pohorje, smo šli peš na Osankarico, kjer je bila proslava pri spomeniku žrtv Pohorskega bataljona. Tu je Pohorski bataljon bil svoj zadnji boj. Tam kjer

so danes granitni kamni, tam so bile včasih zemljanke, v katerih so prebivali partizani. Po končani recitaciji o bitki Pohorskega bataljona, je bilo iz pušk vojakov slišati tri častne salve. Ko je bila slavnost pri spomeniku končana, smo šli peš v Kot, kjer se je slavnost nadaljevala. Na tej proslavi sta spregovorila Franc Leskovšek-Luka in Mitja Ribičič. Po tej proslavi pa je bilo vojaško kosilo in program, ki so ga pripravile posamezne čete ob tabornih ognjih.

Ko je bil program ob tabornih ognjih končan, so komandirji čet Šercerjeve brigade zopet dali raport komandantu, potem pa smo odšli k avtobusom in se odpeljali domov.

Branko Bradašević
lit. nov. krožek

KDO SO LETOŠNJI PREJEMNIKI OBČINSKIH PRIZNANJ?

Skupščina občine Hrastnik je na podlagi opravljenega razpisa in predlogov komisije za podeljevanje priznanj »Zaslužnemu občanu« pri skupščini občine Hrastnik na seji v juniju 1973 odločila, da se v letu 1973 občinska priznanja podelijo:

I. Plaketo »Zaslužnemu občanu« prejme VEZOVIŠEK Frančiška, rojena 1922., sedaj zaposlena v upravi skupščine občine Hrastnik kot referent za mladoletnike in mladoletno prestopništvo.

Priznanje prejme za delovanje v družbenopolitičnih organizacijah, katere uspehi so imeli poseben pomen za družbenopolitično aktivnost v občini Hrastnik. Po vrnitvi iz NOB, kjer je bila tov. Vezoviškova aktivna borka od junija 1944, je opravljala več političnih dolžnosti, predvsem v organizacijah Zveze komunistov, osvobodilne fronte in AFŽ, pozneje pa se je posvetila področju skrbi za družino, posebno še nepreskrbljenih otrok. Še sedaj je predsednik društva prijateljev mladine Hrastnik. Bila je odbornik občinske skupščine ter aktivno delala v svetu za socialno varstvo in varstvo družine pri skupščini občine Hrastnik.

Je nosilka več priznanj in odlikovanj, med njimi: medalje za hrabrost, medalje dela, reda za sluge za narod s srebrno zvezdo, zlate značke Republiške zveze DPM Slovenije.

II. Posebna priznanja skupščine občine Hrastnik za leto 1973 pa prejmejo:

1. SMODIŠ Julij, rojen 1925, upokojenec — za posebne uspehe v družbenopolitičnih organizacijah.

Po vrnitvi iz NOB, kjer je kot aktivni bорец sodeloval od febru-

arja 1944, je deloval v mladinski organizaciji, bil je sekretar občinskega komiteja mladine Hrastnik.

Bil je prvi predsednik delavskega sveta Steklarne Hrastnik, sekretar osnovne organizacije ZKS Steklarne in član občinskega komiteja ZK Hrastnik.

Kljub upokojitvi je še vedno aktiven odbornik skupščine občine Hrastnik. Prav tako aktivno dela v komisiji za zadeve borcev

in invalidov NOV. Od leta 1970 je predsednik krajevne skupnosti Hrastnik — spodnji del in aktivno dela v štabu za splošni ljudski odpor oziroma civilne zaštite.

Tovariš Smodiš je nosilec medalje za hrabrost, medalje zasluge za narod, reda dela III. stopnje in reda republike z bronastim vencem.

2. LEGVART Ivan, rojen 1925. leta, zaposlen pri Rudniku Hrast-

Posebno priznanje Skupščine občine Hrastnik za leto 1973 je za svoje dolgoletno delo prejel moški pevski zbor DPD »Svoboda II« Hrastnik

nik — za posebne uspehe na področju društvene dejavnosti — gasilstva.

Je vseskozi zelo aktiven predvsem na področju gasilstva v občini Hrastnik. V zadnjih letih žrtvuje prosti čas za izobraževanje gasilskih kadrov. Mnogo časa je žrtvoval za uvajanje najbolj modernih metod in pripomočkov v gasilstvu in bil med najagilnejšimi člani pri obnovi gasilskega doma.

Je nosilec gasilskega priznanja III. stopnje, gasilske zvezde III. stopnje, plamenice III. stopnje, prav tako je nosilec medalje za sluge za narod.

3. OBERAUNER Jože, rojen 1920. leta, zaposlen v tovarni kemičnih izdelkov — za posebne uspehe na področju športne dejavnosti v okviru namiznoteniškega kluba »Kemičar« Hrastnik.

Njegova velika zasluga je, da je namiznoteniški klub »Kemičar« Hrastnik vzgojil več dobrih igralcev in pripravil več republiških turnirjev. Nedvomno ima tov. Oberauner precej zaslug, da se je »Kemičar« povzpел v sam vrh slovenskega namiznega tenisa.

Je nosilec zlate značke namiznoteniške zveze Slovenije, plakete republiške športne zveze Slovenije in plakete občinske zveze za telesno vzgojo Hrastnik.

4. Industrijsko gasilsko društvo Rudnik Hrastnik — za posebne uspehe, dosežene na gasilskem področju.

Društvo deluje od 1922. leta ter ima dobro usposobljeno in vedno pripravljeno močno ekipo, po

strokovnih kadrih, usposobljenosti in opremljenosti pa je društvo med prvimi v občini.

Društvo si je v mednarodnem tekmovanju v Karlovcu pridobilo zlato kolajno, sodeluje pa tudi na zveznih in republiških tekmovanjih, kjer dosega odlične uspehe.

Društvo navezuje tesne stike in sodeluje z gasilskimi društvi iz Češkoslovaške in Avstrije.

Za svoje dosežke je društvo prejelo med drugim gasilsko priznanje za dosežena prva mesta na občinskih, republiških in zveznem tekmovanju ter gasilsko priznanje Češkoslovaške in Avstrije za uspešno prijateljsko sodelovanje.

5. Moški pevski zbor DPD SVOBODA II Hrastnik — za dosežene uspehe ob 65-letnem delovanju na kulturnoprosvetnem področju.

Zbor deluje od leta 1908, 1919. leta pa se je preimenoval v »Delavsko pevsko društvo Steklarjev Hrastnik«. Zbor ima bogato zgodovino in je dosegel lepe uspehe na gostovanjih širom Slovenije.

Med okupacijo zbor ni deloval, po osvoboditvi pa je v okviru »SVOBODE« ponovno pričel z delom. V tem času so v okviru Svo-bode delovali štirje zbori: moški, ženski, mešani in pionirski. V svojem 65-letnem obdobju je zbor nedvomno mnogo prispeval k kulturno-politični vzgoji, saj je zbor ves čas deloval v naprednem delavskem duhu.

Na slavnostni seji skupščine občine Hrastnik, 3. julija 1973, ob praznovanju občinskega praznika, so priznanje osebno prevzeli vsi prejemniki, za društva pa njeni predsedniki.

Vsem letošnjim prejemnikom še enkrat iskrene čestitke!

NOMENKLATURA PRED GOSPODARSKO ZBORNICO

V steklarski industriji je bilo vprašanje nomenklature poklicev že večkrat obravnavano kot posebna nujnost za določanje poklicev in profilov, vendar vse doslej ni prišlo do enotnega sporazuma. Po realiziranem samoupravnem sporazumu glede ugotavljanja in delitve dohodka ter osebnih dohodkov, kakor sredstev za skupno uporabo, pa je iz dneva v dan postajala aktualnejša zahteva po enotni nomenklaturi poklicev steklarn podpisnic samoupravnega sporazuma. Vsem je tudi jasno, da lahko edino na podlagi izdelane nomenklature poklicev pričnemo z organiziranim izobraževanjem v smislu podpisanih družbenih dogovorov o izvajanju kadrovske politike, kakor tudi določanja sredstev za osebne dohodke po samoupravnem sporazumu. Tako imamo prvo fazo z navedbo delovnih mest in njihovimi opisi že zaključeno. Na osnovi predmetnih kriterijev in opisa pa bo zasnovana kategorizacija poklicev glede na različne zahteve znanja, sposobnosti, spretnosti, glede na opravljanje posameznih del. To pa je pravzaprav razlikovanje poklicev po profilu. Način izobraževanja za omenjene kategorije pa bo izpeljan po določilih o poklicnem izobraževanju. Zato se v sistemu izobraževanja odpira nova vrsta šol, ki daje specializi-

rane poklice. Tako bo imelo javno veljavnost tudi tisto poklicno izobraževanje, ki bo trajalo manj ko 2 leti, ker zahtevnost poklica ne terja daljšega izobraževanja. Šole za specializirane delavce predstavljajo velik korak naprej v naporih, da dobi gospodarstvo ustrezno usposobljene kadre za tista delovna mesta, ki so jim bile doslej priznavane interne kvalifikacije. Uspehi bo treba, da bi se za tako izobraževanje sprejemali mladi in odrasli, ki imajo uspešno zaključeni vsaj 6 razredov osnovne šole. Če bodo šole za specializirane delavce dosegale razmah, ki bi bil skladen s potrebami gospodarstva, bi lahko že v bližnji bodočnosti vsaj polovica tiste mladine, ki zdaj ne nadaljuje šolanja, prišla do temeljne poklicne izobrazbe. To pa je posebna značilnost za steklarne, in sicer ravno v tem, ker ne obstaja posebna oblika izobraževanja za pridobitev ustreznega poklica v steklarski stroki. V večini primerov glede na težino in pogoje dela, pomankanje delovne sile, zlasti moških, steklarne zaposlujejo kot ne kvalificirane delavce tiste članke, ki ne dokončajo osemletk, poleg tega pa tudi ustrezno ne kvalificirano delovno silo iz sosednjih republik. Ob vsem tem, ker ni organiziranega — verificiranega izobraževanja, si taki člani ne (Konec na 3. strani)

POSLOVNI ODBOR RAZPRAVLJAL O REZULTATIH POSLOVANJA

OCENA POSLOVANJA ZADOVOLJIVA — REZULTATI KLJUB VSEM TEŽAVAM UGODNI — ODPADEK ZNATNO MANJŠI — IZVOZ PRESEĖEL VSA PRIZADEVANJA — OSEBNI DOHODKI V MEJAH SAMOUPRAVNEGA SPORAZUMA.

Takšna je bila ocena odbora za poslovno politiko, ko je obravnaval rezultate poslovanja podjetja za obdobje januar—junij 1973.

Poleg članov odbora za poslovno politiko so se sestanka udeležili vodje organizacij združenega dela in predsedniki OZ, člani odbora za plan in finance ter predstavniki sindikalne organizacije podjetja.

Poročilo o doseženih rezultatih poslovanja v obdobju januar—junij je podala vodja gospodarsko računskega sektorja tov. Heda Korbar.

Odbor za poslovno politiko je ocenil, da so doseženi rezultati poslovanja v tem obdobju povsem ugodni. Podajam le kratke izvlečke zaključkov in predlogov za odpravo nekaterih problemov v poslovanju za naslednje obdobje.

Poslovanje je bilo ugodno kljub temu da je kolektiv v prvih mesecih leta 1973 imel zelo velike težave v proizvodnji, predvsem pa pri preusmeritvi na izvoz po uveljavitvi novih gospodarskih ukrepov, predvsem pa zaradi zastojanja prodaje izdelkov na domačem tržišču. Prodaja na domačem tržišču pa se postopoma stabilizira.

Na zadovoljive rezultate poslovanja je vplival predvsem večji izvoz izdelkov in tudi znatno znižanje proizvodnega odpadka in lomov v izdelavi in dodelavi izdelkov.

Iz podatkov je razvidno, da je bil izvoz v obdobju januar—junij dosežen s 125 %, izvozilo se je za

1.844.245,29 USA dolarjev (v primerjavi z rezultati izvoza v letu 1972 je dosežen izvoz s 137,03 %). Na drugi strani pa je povečani izvoz delno vplival na slabše finančne rezultate poslovanja, predvsem zaradi razlike v cenah izdelkov.

Plan po količini v kg za nov obrat ni bil dosežen (43,04 % letnega plana), ker je zakasnila predvidena proizvodnja na stroju IS 5 za 1 mesec, in ker je bila 45-tonska peč v remontu. Na slabši rezultat je vplivala tudi menjava asortimana v proizvodnji (proizvajali nismo italijanskih steklenic), zaradi tega so šli izdelki na zalogo.

Odbor za poslovno politiko je sklenil, da se napravi v teku prihodnjega meseca rebalans celotnega plana za leto 1973. Rebalans je nujen predvsem zaradi porasta materialnih stroškov, nastale so izredne podražitve sode, mazuta, električne energije, butana itd.

Potrebno je menjati delitev dohodka, da bi pokrili osebne dohodke.

Predvidevamo porast materialnih stroškov za 534 starih milijonov din za leto 1973.

Ker so nastali znatno večji poslovni stroški in ker se že več let niso spremenile cene nekaterih proizvodov — predvsem za farmacevtsko industrijo, odbor za poslovno politiko zadoljuje komercialno službo, da pristopi takoj k razgovoru z vsemi potrošniki farmacevtske embalaže, da se cene farmacevtske embalaže uskladijo glede na povečane stroške v proizvodnji.

Odbor za poslovno politiko ugotavlja, da je potrebno ponovno analizirati in raziskati domače tržišče glede na potrošno razsvetljavne stekla.

Proizvodnja je treba uskladiti s potrebami tržišča. Predvsem proizvajati zahtevane izdelke na tržišču (kiko embalažo, kiko tulpice). Vse je potrebno ukreniti, da se zaloge gotovih izdelkov ne bodo povečale.

Odbor za poslovno politiko ugotavlja, da bi lahko bili rezultati poslovanja boljši, če ne bi bilo tolikšnega izpada v proizvodnji zaradi letnih dopustov (okrog 25 odstotkov iz obrata 301 odsotnih).

Vodje proizvodnje ocenjujejo, da so rezultati poslovanja za obdobje januar—junij 1973 znatno ugodnejši kot v istem obdobju v letu 1972.

Rezultati bi bili še ugodnejši, če ne bi bilo težav na elektro pečeh, kjer beležimo še znaten odpad.

Ugotovljeno je že bilo, da je na boljše rezultate vplivalo predvsem tudi znižanje proizvodnih odpadkov in loma izdelkov. Odpadek se je namreč znižal nasproti letu 1972 v EE 301 za okrog 3 % in v EE 302 za 1,5 %.

Odbor za poslovno politiko je ponovno ugotovil, da še vedno ni zadovoljiva kadrovska politika v podjetju, in sklone, da bo treba ta problem najhitreje reševati. Problemi nastaja predvsem pri

kadrih za novi obrat, kjer je štiriizmensko obratovanje (pomanjkanje ključavničarjev in tudi že kontrolorjev v proizvodnji). Problem bo tudi toliko večji zaradi uvajanja novih kapacitet. Takoj po dopustih naj se skliče poseben sestanek, čeprav vnaprej vemo, da bo ta problem zelo težko rešiti, predvsem zaradi pomanjkanja stanovanj, kajti zadevnih kadrov ni dovolj v Hrastniku.

Odbor za poslovno politiko je določil za mesec julij vrednost točke 1,34 din (plansko); vrednost točke po planu se določi glede na sedanji položaj in to kljub temu da rezultati poslovanja v mesecu juliju ne bodo pokrili materialnih stroškov in osebnih dohodkov. V poznejših mesecih se predvideva, da bodo boljši rezultati glede na zasedbe brigad v proizvodnji.

Rigo

Mladi smo si ogledali Gorenje

Že nekaj časa ni bil v našem aktivu organiziran izlet in to mladinski. Tokrat smo se na enem naših mladinskih sestankov odločili, da si ogledamo eno velikih nam zelo znanih tovarn »Gorenje« v Velenju. Vsi so bili navdušeni nad tovrstno odločitvijo, kajti Velenje je danes mesto, kjer lahko vsakdo vidi nekaj, kar ga bo zanimalo, če ne v samem mestu, pa nekje v njegovi okolici. Vse je bilo domenjano, tako glede tovarne, glede prehrane kot tudi razvedrila v popoldanskem času. Izdelali smo in izobesili precej plakatov, s katerimi naj bi bili vsi naši mladinci seznanjeni o organiziranem izletu, sami pa smo hodili do posameznikov in jih povabljali s seboj. Žal nam kljub vsemu prizadevanju ni uspelo dobiti niti 40 mladincev Steklarne med 600-timi, kolikor jih je v našem kolektivu zaposlenih. Ne vem kaj je vzrok, da mladi ne hodijo in se sploh več ne zanimajo za tako organizirane izlete, niti malo interesa ne pokažejo zanje.

Sicer pa je res, da je danes naš življenjski standard že na takšni ravni, da imajo večina mladih lastne avtomobile in se verjetno laže odločijo za samostojne izlete in po svoji volji izbirajo družino, ki jim pač najbolj ugaia. Mislim, da se glede cene pač nihče ne bi smel pritoževati, saj danes 20 din ne predstavlja za nikogar od nas več problem. Seveda ni to polna cena izleta, pač pa le nekakšen prispevek k skupnim stroškom. Zato glede tega ne bi smelo biti nobenih ovir. Na žalost pa vzroki nekje so, nekje obstojajo, a kje točno, ne vemo zanesljivo.

Čeprav nas ni bilo veliko, smo se dobro zabavali in počutili, obenem pa videli marsikaj novega in za nas posebno zanimivega. Danes je silno težko priti na ogled tovarne Gorenja, če tam nikogar ne poznaš. Zato nam vsem, ki smo si jo ogledali ni bilo žal, pač pa obratno, ogled nam je bil v veliko korist. Videli smo ogromne hale, ki se ločijo med seboj po vrstah proizvedenih artiklov (pralni stroji, hladilniki, televizorji...). Res velike so te hale, v njih pa avtomatski proizvodni proces, kjer posameznik, ki je tam zaposlen, nima niti trenutka časa za kratek oddih. Po tekočem traku prihajajo nedovršeni proizvodi, ki se od posameznega delavca do drugega bogatijo, dobijo popolnejšo obliko — izdelka.

To podjetje zaposluje samo v Velenju okrog 5000 delavcev, skupaj s svojimi kooperanti pa okrog 23.000 delavcev. To pa res ni malo. Seveda je tam zaposlenih največ delavcev, ki so tako

rekoč le priučeni in ne rabijo za svoje delo nobene strokovne izobrazbe, le z leti dobijo ustrezno kvalifikacijo. Največ je zaposlene mladine, saj se povprečna starost zaposlenih giblje med 23 in 24 letom.

V tovarni Gorenje smo povprašali tudi o delovanju njihove mladinske organizacije. Takoj smo se seznanili z njihovim predsednikom in sekretarjem, ki so ga nekateri že poznali iz raznih seminarjev in političnih šol, kjer so bili udeleženi. Omenila sta, da imajo pri njih ustanovljene mladinske aktivne po posameznih obratih. Ti aktivni delujejo po svojih sestavljenih programih, navzven pa nastopajo kot nekakšno vodstvo — kot pri nas predsedstvo izbrano iz predstavnikov aktivov posameznih obratov. Med drugim so poudarili, da delujejo na večih področjih, največ pa na športnem področju.

Po ogledu tovarne nam je tovariš, ki nas je vodil po tovarni, predlagal naj čes do kosila izkoristimo za ogled muzeja slovenskih premogovnikov v Velenju, ki stoji nedaleč od tovarne na majhnem hribu. Sprejeli smo tovarišev predlog in se odpravili na ogled muzeja. Iz muzeja je bil lep razgled po vsem mestu.

Nato je napočil čas kosila. Kosilo so nam pripravili v prostorih tovarniške restavracije, ki je res odlično opremljena in je med najlepšimi pri nas, kot je povedala šefinja omenjene restavracije. Po kosilu smo še dobro uro čakali v restavraciji, kjer smo se domenili s sekretarjem aktiva za kratek razgovor. Prišla sta sekretar in predstavnik mladinske organizacije. Po kratkem razgovoru smo jih povabili, da z nami odidejo na Dom na Slemenu nad Šoštanjem, kjer naj bi imeli popoldansko zabavo. Omenili smo jima, naj pripeljejo s seboj še nekaj mladincev, kar za njih sploh ni bil problem. Čez dobro uro je pred našim avtobusom stalo precej mladincev Gorenja, ki so se z nami odpeljali. Res odlično smo se zabavali na Slemenu. Le vreme nam je v popoldanskem času malo ponagajalo, toda saj smo imeli streho nad glavo. Proti večeru, ko se je že spuščal na zemljo mrak, smo se z Doma na Slemenu vrnili v Velenje in se na prošnjo mladih Gorenjčanov še ustavili za pol ure na Jezeru. Nato pa smo se poslovili in odpeljali proti domu.

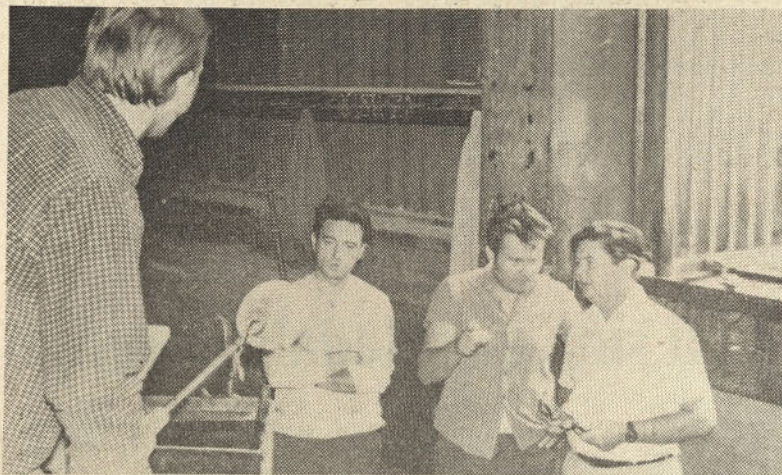
Mislim, da vsakdo, ki se je udeležil omenjenega izleta ni bil prikrajšan za nobeno stvar, počutili in zabavali smo se odlično. Ni nam bilo žal, da smo se odločili zanj.

Vojka Železnik

morejo pridobiti poklica, ki bi veljal navzven, ampak lahko s priučevanjem in internim izobraževanjem pridejo do poklica, ki velja le v delovni organizaciji. Ker je uzakonitev nomenklature prvo pogoj za določitev poklicev, bomo verjetno lahko v mesecu septembru že govorili o organiziranem izobraževanju za steklarke poklice. Mladina, ki ni uspešno končala osnovne šole, bo imela zdaj odprto možnost poklicnega šolanja. To je važno še zlasti, ker gre večinoma za mladino iz socialno šibkih, delavskih in kmečkih družin, ki jo je socialna diferenciacija ob koncu osnovnega šolanja najhujše prizadela. Po končanem šolanju imajo namreč nekateri možnost šolanja na družbene stroške, doseganje visoke izobrazbe, drugim, predvsem delno neuspešnim, pa so vse možnosti šolanja na družbene stroške zaprte.

Ob takem sistemu izobraževanja pa ne bo večjih težav, da bi v praksi že priučeni delavci preko večernega šolanja v pol leta ali letu dni pridobili splošno in družbeno ekonomsko izobrazbo, ki jo določajo učni programi za posamezne poklice. Pričakujemo tudi lahko, da bodo zaposleni vzpodbujani za to dopolnilno izobraževanje, ki jim bo dalo javno spričevalo in socialno varnost delovnega mesta.

Slušatelji steklarske šole so uspeli

Clani strokovne komisije ocenjujejo delo steklarja-pihalca v skupini RDBO bela razsvetljava

Pred leti se je med člani pojavila težnja, da si želijo tudi v steklarstvu pridobiti ustrezajoče poklice, in sicer ne samo interne-ga značaja, temveč take poklice, ki bi veljali tudi navzven. Prvotno se je vpisalo preko 40 članov, ki so želeli pridobiti steklarski poklic, vendar, ko je bil izdelan program izobraževanja in dela, so mnogi odstopili in jih je tako zaključilo šolanje le 17 slušateljev. Verjetno je program izobraževanja za ta poklic bil delno preširok, prezahteven, saj je vseboval vse predmete, ki jih ima v svojem programu srednja šola, poleg tega pa še specifičnosti v zvezi s pridobitvijo poklica z imenom pihalca razsvetljavnih teles. Ta šola omogoča vsakemu slušatelju, da ob diferenciranem izpitu lahko začne obiskovati študij, katere koli šole druge stopnje. Vsekakor so slušatelji v triletnem obdobju morali mnogo svojega prostega časa posvetiti izobraževanju in dopolnjevanju znanja, sicer bi ne uspeli na zaključnem izpitu. V zadnjem delu študija so slušatelji opravljali še maturo, ki je pravzaprav združitev celotnega znanja vseh predavanj iz določenih predmetov. Uspehi odgovorov so bili zelo različni, vendar so vsi tisti, ki so se zadnje dneve zavestno pripravljali na zaključni izpit, pokazali zadovoljivo znanje, nekatere slušatelje pa bi celo lahko v celoti primerjali glede na znanje z diplomanti srednjih šol.

Vsem slušateljem k doseženemu uspehu čestitamo z željo, da bi vzbudili interes tudi pri ostalih glede strokovnega izpopolnjeva-

Tovariš Lipar steklar-pihalec je moral pred izpitno komisijo pokazati svoje praktično znanje

nja. Vsekakor z obliko in takim sistemom izobraževanja ne bomo prenehali, saj je na vidiku nova nomenklatura s programom izobraževanja, ki bo zahtevala od vsakega člana delovne skupnosti, ki ne bo imel 20 let praktičnih izkušenj, da si pridobi ustrezajoče znanje za svoje delovno mesto. To je zahteva, ki je prevzeta po družbenem dogovoru, ki ga je podpisal delavski svet podjetja in s tem prenesel obveznost na strokovne službe, kakor tudi člane delovne skupnosti. Vsi tisti, ki so sedaj opravili to šolo, pa so si že pridobili ustrezajoče strokovno znanje.

Dipl. inž. Vlado Tkavec in Franc Vidovič si ogledujeta izdelani kozarec na stroju MDBO — podmornici

Predavatelji in absolventi steklarske šole v Hrastniku so se po uspešnem zaključku skupaj še fotografirali za spomin

Izdelava kozarcev na stroju MDBO — podmornica. Slušatelji steklarske šole so morali pokazati znanje tudi tukaj

Skupnost zdravstvenega zavarovanja

Skupnost zdravstvenega zavarovanja Ljubljana pokriva 18 občin in je v SR Sloveniji največja, tako po obsegu in številu aktivnih zavarovancev (okoli 300.000), kot po najmočnejši koncentraciji zdravstvene službe na tem območju in ne nazadnje tudi po višini finančnih sredstev (za leto 1973 ca. 80 milijard dinarjev). Tudi zavarovanci naše regije so zdravstveno bolj prosvetljeni in bolj zahtevni do zdravstvenih uslug. V sami Ljubljani je koncentracija vrhunskih zdravstvenih zavodov zelo močna in kvalitetna, kar pa nedvomno zahteva tudi več sredstev.

Skupnost oziroma skupščina in njeni organi so dokaj aktivni, saj problematika, ki jo obravnavamo, ne dovoljuje neaktivnosti. Sklepi organov so dostikrat življenjskega pomena, zato je naša odgovornost neprimerno večja kot kje drugje.

Ureditev samoupravljanja in odločanja tistih, ki sredstva ustvarjajo, je nedvomno pripomoglo k temu, da se je skupščina takoj na začetku svojega mandata odločila, da je politika in sprejemanje načelnih stališč eno izmed glavnih vprašanj ter da je to stvar skupščine in njenih organov. To pomeni, da politiko oblikuje in sprejema skupščina, do čim jo izvajata izvršilni odbor in strokovna služba. Seveda je takšno načelno stališče zahtevalo maksimalno angažiranje članov samouprave.

Pomembna je bila tudi odločitev, da je nujno pritegniti čim širši krog samoupravljalcev, ki naj odločajo. To pomeni, da smo poskušali angažirati svete zavarovancev po občinah, da bi tvorno sodelovali pri razreševanju perečih problemov.

Moramo priznati, da tu nismo v celoti uspeli iz različnih vzrokov. Predvsem je bila prisotna dokaj velika nezainteresiranost in nedovoljna obveščenost samih zavarovancev, ter ne nazadnje še odločanje brez materialne osnove.

Že na naslednji seji se je skupščina spoprijela s problemom razširjene reprodukcije v zdravstvu. Prisotno je bilo družbenopolitično vprašanje, kako zagotoviti sredstva za dokončno izgradnjo kliničnega centra.

Člani skupščine so povsem razumeli težave pri financiranju; zato je bila odločitev skupščine, da zahtevke o financiranju predloži v javno razpravo vsem zavarovancem. Sveti zavarovancev, razširjeni z družbenopolitičnimi predstavniki in predstavniki delovnih organizacij, so v celoti podprli predlog, naj skupščina skupnosti sprejme sklep o financiranju prek prispevne stopnje, kar pomeni 0,55 % stopnje ali pa ca. 12 milijard starih dinarjev v štirih letih. Na podlagi take podpore, ki je bila tako rekoč plebiscitarna, je skupščina enoglasno sprejela sklep o prispevni stopnji in podpisu samoupravnega sporazuma o izgradnji kliničnega centra v Ljubljani.

Leta 1972 je skupščina skupnosti sprožila celo pomembno vprašanje socialnega razlikovanja med delavci in kmeti. Po večkratni razpravi in ob širši druž-

benopolitični opredelitvi vseh naprednih sil je skupščina končno sprejela zgodovinski sklep, da se razpiše referendum o združitvi delavskega in kmečkega zavarovanja. Z ozirom na relativno kratek čas za izvedbo vseh političnih in tehničnih priprav je bilo potrebno širše sodelovanje tako SZDL, kakor sindikatov. Na tem mestu velja ponovno poudariti izredno (zaveza) zavzetost članov skupščine in svetov zavarovancev, strokovne službe in družbenopolitičnih dejavnikov, ki so s svojo aktivnostjo pripomogli, da je referendum tako politično kot tehnično v celoti uspel, celo nad vsa pričakovanja.

S tem je bila manifestirana najširša volja zavarovancev in velika zavest, da je enakost pri zdravniku povsem utemeljena in v skladu z našo socialistično ureditvijo in z načeli enakopravnosti, kar je bilo izraženo že med NOB.

Tako imajo zavarovanci, delavci in kmetje, enako zdravstveno varstvo od 1. 1. 1973 dalje. S tem je skupščina skupnosti zdravstvenega zavarovanja izbojevala še eno pomembno zmago.

Izenačenju pravic iz zdravstvenega varstva bo morala nedvomno slediti izenačitev pravic med regijami na nacionalni ravni.

Naša dolžnost je, da se sedaj v enotni skupnosti, povsem uresničimo voljo naših zavarovancev, ki so jo izrazili na referendumu, tako da zagotovimo zares enako zdravstveno varstvo. Organi skupnosti, oziroma organi upravljanja družbene skupnosti, so si predvsem prizadevali, da bi se na področju zdravstvenega zavarovanja razvili taki samoupravni organi, odnosi, ki naj skladno z ustavnimi dopolnili omogočijo družbeno dogovarjanje in samoupravno sporazumevanje med skupnostjo in zavarovanci na eni strani ter zdravstvom na drugi strani.

Organi upravljanja v skupnosti so ves čas svojega delovanja med drugim zelo zavzeto razpravljali o vseh tekočih vprašanjih, a še posebej o finančnem vprašanju, ki je bilo od leta do leta bolj problematično. Ko govorim o problematičnosti, imam v mislih stabilizacijo in omejevanje sredstev za zdravstveno zavarovanje v primerjavi z zahtevami zdravstvene službe po vsakoletnih večjih finančnih sredstvih, ki so bile utemeljene in pa tudi neutemeljene.

Organom upravljanja v skupnosti ni v celoti uspelo, da bi vsako leto zaključili brez primanjkljaja; slednji nam je povzročal precejšnje težave, kako rešiti ta problem.

Organi upravljanja so dalj časa razpravljali, kako naj se organizira strokovna služba skupnosti. V Sloveniji sta prevladovala dva koncepta, to je, ali služba v okviru skupnosti, ali pa samostojni zavod kot do takrat.

Pismo tov. Tita in Izvršnega biroja ZKJ je tudi naše organe upravljanja spodbudilo, da smo začeli razpravljati o položaju in vlogi skupnosti.

V okviru delovne skupine, ki jo je imenovala skupščina za pripravo zadevnega dokumenta, smo dalj časa razpravljali o vseh pro-

blemih, s katerimi se srečujemo pri našem delu kot samoupravljalci. Pomembna ugotovitev je ta, da je bila razprava zelo zavzeta in odgovorna ter zelo jasna in konkretna pri vseh vprašanjih. Pomembna je bila tudi odločitev, da razpravljamo o pismu na nivoju skupščine s poudarkom, da člani ZK aktivno delujejo znotraj skupščine in se zavzemajo za optimalne rešitve.

Tako oblikovan dokument je skupščina v celoti sprejela, dodatno z razpravo na sami skupščini in sklepi, ki so nasledek iz samega dokumenta in so namenjeni organom upravljanja in strokovni službi kot vodilo pri njihovem delu.

Stališča in sklepi so obveza za nas vse, zato jih moramo dosledno spoštovati in pri delu sprovajati v življenje, ker le na ta način bomo pripomogli k celotnemu razreševanju problemov v naši družbi.

Tudi doslej smo s širokimi razpravami, prek svetov zavarovancev in ob sodelovanju vseh zainteresiranih, skupno razreševali in razrešili marsikatero vprašanje. Tak delegatski sistem samouprave v interesni skupnosti bo omogočil večji in uspešnejši vpliv delovnih ljudi na porabo sredstev splošne družbene potrošnje in na izvajanje zdravstvenega varstva oziroma zavarovanja.

Te naloge so pomembne in družbeno odgovorne. Zato je zelo pomembno in nujno tesnejše sodelovanje z družbenopolitičnimi organizacijami in organi na območju skupnosti ter nadaljevati uspešno sodelovanje, kot je bilo ob referendumu.

Ker je zvezni predpis onemogočil večjo obremenitev oziroma porabo kot v 1972. letu, smo se v SR Sloveniji dogovorili, da se skupnosti zdravstvenega zavarovanja samoupravno sporazumevajo, ker le na ta način bo mogoče dobiti nekoliko več sredstev. Tudi to sporazumevanje je bilo omejeno na izhodišča o družbenoekonomski politiki za 1973. leto in je bilo sprejeto z resolucijo skupščine SR Slovenije. Pred organe skupnosti zdravstvenega zavarovanja je bila postavljena odgovorna naloga, kako v relativno kratkem času zagotoviti vsebinsko in tehnično obrazloženo pomena in vsebine samoupravnega sporazuma. Za organe upravljanja skupnosti je bilo pomembno vprašanje uspeha ali neuspeha ob podpisu sporazuma.

Ce bi doživeli neuspeh, bi bili prisiljeni zmanjšati raven zdravstvenega varstva oziroma zavarovanja spričo nižjih finančnih sredstev kot v 1972. letu.

Kljub temu da so se ob podpisovanju samoupravnega sporazuma pojavljali nešteti problemi, vprašanja, pripombe in tudi kritike, smo vendarle s širšo družbenopolitično podporo in maksimalnim angažiranjem članov naše samouprave in strokovne službe dosegli potreben kvorum. Dejstvo je, da je ta začetek samoupravnega sporazumevanja obremenjen z vsemi slabimi in dobrimi stranmi, ko delovni ljudje niso bili v celoti seznanjeni z našo problematiko in potrebami.

Jasno je, da se bomo morali za prihodnji sporazum še temeljiteje pripraviti in čim širši krog zavarovancev seznaniti, ker le na ta način bomo dosegli uspeh.

Stane Košir

PIVO IN CVETJE

Letos je bila v Laškem 10-letnica Piva in cvetja. Mesto je bilo ves teden praznično okrašeno in je sprejemalo goste, ki so prišli tja preživljati prijetne urice v zabavi.

Na vsakem vogalu je stal »šank« z raznovrstnimi pijačami, predvsem pa seveda s pivom, s katerim je mesto zalagala pivovarna Laško. Okna in ulice so bila okrašena s cvetjem in po zvočniku so goste opozarjali na zanimive razstave: o čebelah, o cvetju in lesnem materialu. V Laškem je gostovalo tudi mnogo ansamblov in pevcev, ki so skrbeli, da so se lahko gostje tudi zavrteli.

Višek je ta prireditve dosegla predzadnji dan, zvečer, ko se je pod gradom prižgal napis: 10 let piva in cvetja. Potem pa je sledil veličasten ognjemet v vseh mogočih barvah. Šele tedaj je bilo opaziti, koliko ljudi je bilo pravzaprav v Laškem. Kot reka so po ognjemetu odšli čez most, na drugo stran, kjer so se potem začele

glavne zabave s plesi in so trajale pozno v noč.

Zadnjega dne pa je bila dopoldne povorka vseh sodelujočih: Pivovarna Laško, Volna Laško, v samokolnicah in na vozovih so vozili cvetje, sledile so tudi narodne noše, rudarji, godba na pihala, prav bučno pa smo pozdravili tri vozove s pari, ki so se letos v Laškem tudi poročili. Ko se je vsa povorka zbrala na enem mestu, je sledilo »šranganje«. Domači fantje in ženinji so se končno domenili za odkupnino lepih nevest, s katero so si lahko kasneje osvežili suha grla. Tako so odšli vsi na pojedino v hotel »Savinja«, popoldne pa so spet sledile zabave s plesi.

Tako v prijetnem razpoloženju se je končal tudi zadnji dan te zelo priljubljene prireditve. Zvečer je nekoliko ponagajala nevihta, vendar pa lepih vtisov prejšnjih dni te zadnje kaplje niso mogle skaliti.

Jasna Kosm
Hrastnik — Podkraj 91

Uveljavljanje razlik za plačevanje stanovanja iz solidarnostnega sklada občine

Na podlagi temeljnega zakona o ugotovitvi vrednosti stanovanjskih hiš, stanovanj in poslovnih prostorov iz leta 1965 je bila predpisana ponovna ugotovitev vrednosti stanovanjskih hiš, stanovanj in poslovnih prostorov. Nova vrednost je bila ugotovljena po gradbenih cenah iz decembra 1964. leta. Popis ugotovitve vrednosti je bil izveden ob koncu leta 1965 zato, ker je s 1. januarjem 1966 stopila v veljavo nova stanarina, izračunana na osnovi ugotovljene vrednosti po stanju gradbenih cen v decembru 1964.

Pri tem velja še omeniti, da je bila prva valorizacija ugotovitve vrednosti stanovanjskih hiš in stanovanj ter poslovnih prostorov opravljena v 1960. letu. Z drugo revalorizacijo v letu 1965 in z njo ugotovljena nova vrednost stanovanjskega fonda, se je na podlagi zakona o izločanju sredstev za stanovanjsko gradnjo pokrivalo del stanarine nosilcem stanovanjske pravice linearno, to je vsem enaka višina sredstev, kot nadomestilo razliki med skupnim zneskom stanarine in zneskom stanarine, ki so ga plačevali nosilci stanovanjske pravice. Iz tega izhaja, da je družba kot celota prispevala sredstva vsem enako, kar prav gotovo ni bilo najbolj pravilno.

Delovne organizacije in drugi zaposleni so morali na skupni znesek sredstev, iz katerih so plačevali prispevek iz osebnega dohodka iz delovnega razmerja plačati 4 % sredstev v sklad skupne porabe z namenom za stanovanjsko izgradnjo. Iz teh sredstev se je na podlagi občinskega predpisa letno izločala potrebna vsota sredstev za subvencije. Stanovanjsko podjetje Hrastnik, ki gospodari s stanovanjskimi hišami, je na podlagi dokumentirane zahteve prejelo to razliko v stanarini tromesečno od leta 1966 dalje vsako leto, do vključno 30. junija 1973, ko je s posebnim predpisom ta linearna olajšava ukinjena. Po prvotnem predpisu oziroma zakonu o izločanju sredstev za kritje razlike v stanarini za leto 1970 ta ne bi več pripadala nosilcem stanovanjske pravice, vendar se je ta plačeval še vse do zadnjega junija letošnjega leta. S 1. julijem 1973 pa je glede dela nadomestitve stanarine v veljavi nov predpis, ki govori o tej tako zvani družbeni pomoči. S tem predpisom je določeno, da bodo odslej prejeli razliko za plačilo stanarine do polnega zneska le tista gospodinjstva, ki s svojim skupnim zaslužkom nimajo dovolj sredstev oziroma izpolnjujejo še druge pogoje, ki jih določa ustreznih odlok.

Delna nadomestitev stanarin je različna in je odvisna od premoženjskega stanja nosilca stanovanjske pravice in članov njegovega gospodinjstva. Sem spada tudi velikost stanovanja, število članov gospodinjstva, opremljenost stanovanja in podobno. Nadomestilo pripada nosilcu stanovanjske pravice, če izpolnjuje pogoje ne glede ali uporablja stanovanje v družbeni lastni ali v lasti občanov. V vsakem primeru pa pripada nadomestilo nosilcu stanovanjske pravice.

Nadomestitev stanarine znaša na območju naše občine največ do 60 % stanarine. Če na primer znaša mesečna stanarina 300 din, potem lahko dobi upravičenec 180 din nadomestila stanarine.

Delna nadomestitev stanarine pripada nosilcu stanovanjske pravice, če gospodinjstva uporabljajo stanovanja, ki po površini ne presegajo normativov in sicer na enega člana gospodinjstva nad 28 m², do dveh članov gospodinjstva nad 42 m², do treh članov gospodinjstva 57 m², štiri in več člansko gospodinjstvo pa nad 66 m². Za vsakega nadaljnjega člana gospodinjstva pripada še do 10 m² stanovanjske površine. Za nefunkcionalna stanovanja, ki so starejša od 50 let, se lahko gornji normativ površine poveča za 30 %.

Nadalje je določeno z občinskim predpisom, da nosilec stanovanjske pravice lahko uveljavlja delno nadomestilo stanarine, v kolikor uporablja standardno stanovanje, ki je po veljavnem točkovnem sistemu ocenjeno do 120 točk. Nosilec stanovanjske pravice, ki je upravičen do delne nadomestitve stanarine, lahko koristi stanovanje iznad standarda, vendar se delna nadomestitev stanarine prizna le od vrednosti standardnega stanovanja.

Delno nadomestilo stanarine pripada upravičencu, če je višina letnega dohodka gospodinjstva glede na število članov gospodinjstva manjša od mejnih vrednosti znosnih izdatkov za stanarine. Če znaša na primer letni dokazljivi dohodek gospodinjstva za štiri člansko družino okoli 26.000 din, potem bo plačal nosilec stanovanjske pravice 10,8 % od prednjega zneska za letno stanarino ali 276 din mesečne stanarine, če bi ta znašala 600 din in bi upravičenec izpolnjeval prav vse pogoje. Pri enakih letnih dohodkih bi plačal pri tričlanski družini 13,8 %, pri pet članski pa 8,9 itd. od letnega zaslužka. V ta namen je izdelana posebna tabela na podlagi katere se da takoj ugotoviti višina odstotka stopnje obremenitve gospodinjstva.

Tabela je sestavljena na osnovi tabele za leto 1970 na ta način, da so dohodkovni razredi povečani za 50 %, za kolikor se bodo ali pa so se že predvidoma povečali življenjski stroški od sredine 1970. leta do sredine 1973. leta. Glede na to tabela prikazuje enake realne znosne stanarine v % od dokazljivega dohodka gospodinjstva kot so bile izračunane za leto 1970, kljub temu da so zaradi povečanja življenjskih stroškov in dokazljivi dohodki gospodinjstva za 50 % višje.

Delna nadomestitev stanarine pa ne pripada nosilcu stanovanjske pravice v primeru, če nosilec stanovanjske pravice oddaja stanovanje v podnajem, ali če ga sam ali član njegove družine uporablja v poslovne namene, če je nosilec stanovanjske pravice ali drug član gospodinjstva lastnik vseljivega stanovanja in končno tudi ne tisti izmed članov gospodinjstva, ki je lastnik počitniške hišice (weekend) ali avtomobila. Določba o avtomobilu ne velja za invalide.

Nosilec stanovanjske pravice uveljavlja pravico do delne nadomestitve stanarine z zahtevo, ki jo vloži pri občinskem solidarnostnem stanovanjskem skladu občine, kjer ima stalno bivališče. V našem primeru na naslov: Skupščina občine — upravni odbor solidarnostnega sklada — Hrastnik. Zahtevek se vloži vsako leto do 31. januarja, letos pa do 31. avgusta oziroma v 30 dneh po preseletvi v drugo stanovanje.

K prošnji oziroma zahtevku je treba priložiti:

1. Potrdilo o letnem dohodku gospodinjstva za preteklo kalendarско leto. Zaposleni, ki živijo v skupnem gospodinjstvu morajo pridobiti od delovne organizacije pri kateri delajo potrdilo o zaslužku za čas od 1. januarja 1972 pa do 31. decembra 1972.

2. Potrdilo o številu članov gospodinjstva. To potrdilo se pridobi na matičnem uradu občine.

3. Veljavno stanovanjsko pogodbo in

4. Zapisnik o ocenitvi stanovanja. Slednji dve listini se pridobita na stanovanjskem podjetju Hrastnik.

O zahtevi o delni nadomestitvi stanarine določi v 30 dneh občinski solidarnostni stanovanjski sklad, pritožbo pa rešuje zato pristojni svet, ki mora prav tako v tridesetih dneh odločiti o umestnosti pritožbe.

Delna nadomestitev stanarine se odobrava za dobo enega leta, šteto od prvega dneva v naslednjem mesecu, ko je bil zahtevek vložen.

Najmanjši znesek, do katerega se delna nadomestitev stanarine še izplačuje je 5 din. Lista upravičencev do delne nadomestitve stanarin bo javno objavljena, za kar poskrbi upravni odbor solidarnostnega stanovanjskega sklada občine Hrastnik. Glede na to, da so stanarine relativno nizke, bo zelo malo upravičencev, ki bodo prejeli nadomestilo za stanarino. Za prikazani primer smo morali vzeti 600 din mesečne stanarine, ker drugače sploh ne bi mogli izračunati višine subvencije. Znano je tudi to, da na območju občine Hrastnik ni primera v višini stanarine, ki bi znašala več kot 400 din mesečno oziroma znatno nad 300 din.

Stanarine v letu 1973

Stanarina, kot eden glavnih virov financiranja stanovanjskega gospodarstva, je bila v preteklih letih predmet administrativnega urejanja z zadrževanjem njene ravni v nasprotju z naraščajočimi gradbenimi in vzdrževalnimi stroški, kar je imelo ob pogojih inflacije za posledico nadaljnje dezinvestiranje stanovanjskega sklada.

Zadrževanje predvidenega porasta stanarin je vplivalo tudi na to, da ni bilo doseženo prestrukturiranje družinskega proračuna v korist stanarine, kar je omogočalo večini oseb z višjimi osebnimi dohodki, da lastna sredstva usmerjajo v pretežni meri izven stanovanjske sfere. Takšno stanje je še poglobljalo dejstvo, da so družbene pomoči pri stanarini bili deležni vsi imetniki stanovanjske pravice ne glede na njihov socialni položaj, kar je še zaostriло socialne razlike med občani.

Ob takšnem dejanskem stanju je sprejeta resolucija o nadaljnjem razvoju stanovanjskega gospodarstva nakazala nujno spremembo politike stanarin in nujno potrebo, da se oblikuje takšna stanarina, ki bo zavarovala družbeni interes glede vzdrževanja in obnavljanja stanovanj ter da bo omogočeno, da bo vsakdo odločal o načinu rešitve svojih stanovanjskih potreb v skladu s svojimi možnostmi in potrebami. Resolucija nam tudi nalaga, da moramo stanarino oblikovati skladno z družbeno ekonomsko rastjo in uvesti stanarino, ki bo zagotavljala kritje amortizacije, investicijskega in tekočega vzdrževanja, stroškov revitalizacije obstoječih stanovanj in stroškov upravljanja, pri čemer naj stroške obratovanja stanovalci v bodoče plačujejo posebej. Uresničevanje nove politi-

ke stanarin bo izvedeno postopoma v več etapah.

Sklepi 3. seje ZKS o socialnem razlikovanju pa so pri tem še poudarili nujno potrebo, da postopoma odpravljamo neupravičeno socialno razlikovanje med drugim tudi pri uporabi stanovanja.

Izhajajoč iz teh političnih in družbeno-ekonomskih usmeritev, je skupščina SR Slovenije sprejela temeljna načela o programiranju in financiranju stanovanjske graditve, o družbeni pomoči v stanovanjskem gospodarstvu, o ugotovitvi vrednosti stanovanjskih hiš in stanovanj ter o stanarinah. S tem je bila podana normativna podlaga, da občine z ustreznimi družbenim dogovori, samoupravnimi sporazumi in s svojimi odloki pristopijo h konkretizaciji načel stanovanjske politike, med drugim tudi za področje valorizacije stanovanj in določanje stanarin. Obenem je bil sprejet tudi sistem dogovarjanja med občinami z namenom, da se zagotovijo enotnejše osnove in merila pri vrednotenju stanovanjskih hiš in stanovanj in pri stanarinah.

Za uresničitev temeljnih načel in omenjenih političnih usmeritev je Skupnost slovenskih občin dne 8. decembra 1972 sklicala v Velenju posvet vseh občin in drugih zainteresiranih, na katerem so bile sprejete skupne osnove za uresničevanje politike stanarin v letu 1973.

1. V skladu z zakonom o ugotovitvi vrednosti stanovanjskih hiš in stanovanj so se občine spoznale, da morajo biti osnove in merila za vrednotenje stanovanjskih hiš in stanovanj za vso republiko enotna, da se tako zagotovi enak položaj občanov, pri čemer se upoštevajo krajevne prilike zlasti tiste, ki zadeva revalorizacijo.

V mesecu maju 1973 je bil sklenjen in podpisan dogovor o izvajanju politike cen v letošnjem letu. Dogovor so podpisali predstavniki Zveznega izvršnega sveta in predstavniki vseh republik in avtonomnih pokrajin. S tem dogovorom so se Zvezni izvršni svet in izvršni sveti republik obvezali, da se bodo držali okvirov in splošne ravni povečanja cen. Zato bodo pravočasno podvezemali ustrezne ekonomske in druge ukrepe. Ti ukrepi naj bi zagotovili, da se nivo cen v decembru letos v primerjavi z decembrom lani ne bi povzegal za več kot 9 %, življenjski stroški pa za 15 %. Pri tem se cen iz pristojnosti federacije ne bi smele povečati več kot za 4,9 %, življenjski stroški pa za 4,1 %. Izvršni svet predpiše neposredno družbeno kontrolo cen za električno energijo, osnovni gradbeni material, železniški in cestni potniški promet, s tem da bi se cene vseh vrst potniškega prometa lahko povečale od 1. junija letos dalje.

Nadalje se zagotavlja, da povečanje cen izdelkov in storitev, ki spada v pristojnost izvršnih svetov, na splošno ne bi narasle več kot za 2,9 %, kar pomeni eno tretjino od predvidene rasti cen, povečanje življenjskih stroškov, ki spadajo v pristojnost republik pa ne več kot za 3,5 %. Tako se predvideva, da bi se cene kmetijskih pridelkov povečale za okrog 13 %, električna energija v distribuciji za 18 %, cestni potniški promet nad 15 %, železniški potniški promet nad 20 %, obrtne storitve nad

8 %, stanovanjsko-komunalne pa za nad 12 %.

Za pridrževanje in izvajanje oblike ukrepov politike cen imamo v SR Sloveniji odlok o ukrepih družbene kontrole cen iz pristojnosti republike in odlok o natančnejših pogojih za ukrepe družbene kontrole cen iz pristojnosti občin ter odredbo o obveznem pošiljanju cenikov v evidenco. Te predpise sta izdala izvršni svet skupščine SR Slovenije oziroma republiški sekretar za gospodarstvo v letošnjem letu, ko je zvezni izvršni svet z odlokom lani v mesecu decembru določil, da veljajo maksimirane cene, dokler republike in občine ne določijo s svojimi predpisi, kako se bodo cene dalje oblikovale oziroma spreminjale. Omenjeni predpisi, ki jih je sprejela republika se začasno niso izvajali, ker je bil v veljavi predpis zaradi zamrznitve cen.

Najvišja raven cen, ki spada pod nadzorstvo republike se nanaša na električno energijo na prenosnem omrežju in na dnevno informativno časopisje. Zadržane cene so določene za osnovne proizvode industrije gradbenega materiala kot so apno, opeka, strešniki, gradbene plošče, bloki za zidanje, pregradni stropi in oboki, zidni elementi, betonske cevi, bitumizirani papir, juta, lepenka, bitumenske in katranske mase,

krovni material in cevi iz azbest cementa.

Nadalje gozdni sortimenti kot so hlodi za žaganje, za furnir in luščenje, tesan in klan les, jamski les, drogovi za električne in telefonske vode, celulozni in taminški les, les za suho destilacijo in drva. Tudi mlečni izdelki, šolske knjige in zvezki, stanovanjska gradnja za trg, storitve avtobusnih postaj in zdravstvene storitve spadajo med zadržane cene.

Soglasje k tarifam se daje k cenam za elektriko in distribucijskem omrežju, cestni potniški promet, luške storitve, storitve v notranjem, poštnem, telegrafskem in telefonskem prometu, razen za storitve odprave in dostave pisem in dopisnic v tem prometu, obvezno zavarovanje motornih vozil, storitve službe družbenega knjigovodstva v plačilnem prometu, veterinarske storitve ter radijske in televizijske naročnine, skratka te cene se lahko spremenijo le na podlagi soglasja zavoda SRS za cene.

Najvišja dovoljena razlika v ceni oziroma načinu oblikovanja cen v blagovnem prometu je določena pri prodaji sladkorja, jedilnega olja in vseh vrst pšeničnih mok.

Občina nadzoruje cene proizvodov in storitev, ki spadajo v njeno pristojnost, za kar so predpisane naslednje oblike ukrepov:

Najvišja raven cen — maksimalne cene — zadržanje cen na dosednji ravni — zadržane cene — in načini oblikovanja cen — kalkulativne cene.

Občina predpiše oblikovanje cen za sveže telečje meso, meso mladih pitanih goved, goveje meso, svinjsko meso, meso piščancev brojlerjev, za pastirizirano konzumno mleko, za osnovne vrste kruha belega iz moke tipa 400, polbelega iz moke tipa 600, polčrnega iz moke tipa 800, črnega iz moke tipa 1000 in mešanega pšeničnega z dodatkom 30 % ržene moke.

Najvišjo raven cen oziroma maksimalne cene ali pa ukrep dajanja soglasij k tarifam predpiše občinska skupščina za komunalne storitve, za mestni promet, za stanarine in najemnine, za poslovne prostore, za priključke na elektriko, PTT, vodovodno, kanalizacijsko, toplovodno in plinsko omrežje ter za storitve socialnih zavodov.

Za pomembnejša živila, za katera se ne določa najvišja raven cen v prodaji na drobno, predpiše občinska skupščina najvišjo dovoljeno razliko v ceni, ki se sme zaračunavati v prometu na drobno.

Organom za cene se pošiljajo ceniki obvezno potem, ko je občinska skupščina predpisala ravni, za pekarske izdelke, razen za osnovne vrste kruha, za gostinske storitve, za obrtniške storitve in za transportne storitve zasebnikov.

V skladu s medrepubliškimi dogovorom se lahko poveča cena električne energije za nad 23 %, v distribuciji pa za 18 %. Zaradi kritičnosti položaja v elektrogospodarstvu bo po vsej verjetnosti predlagani odstotek osvojen. Ker so cene električne energije letos deloma že povečane, se lahko dodatno poveča cena v proizvodnji še za okoli 10 %, v distribuciji pa nekaj nad 8 %.

Radijska in televizijska naročnina se bo v skladu s dogovorom povečala od sedanjih 40 din za televizor in za radio na skupno naročnino v višini 55 din mesečno.

Popolnoma še ni jasno, če bodo spremembe odloka o maksimiranju ukinjene tudi obstoječe maksimalne marže. Če bodo tudi marže prepustene republikam oziroma občinam, bo treba marže za sladkor, olje in pšenično moko poenotiti. Drobnoprodajne cene teh proizvodov so bile zamrznjene na zelo različnih nivojih in jih bo treba enotno formirati v višini, ki so jo nekatere občinske skupščine odobrile pred zamrznitvijo. Marže za te izdelke bo predpisal Zavod SRS za cene.

Mleko in mlečni izdelki se lahko v skladu z republiškimi dogovorom povečajo povprečno za 5 %. Ker se cene mleka v letošnjem letu po vsej verjetnosti ne bodo povišale, se lahko mlečni proizvodi na podlagi dogovora povišajo do 10 %, s čimer pa se ne pokrijejo vsi stroški odkupnih cen in predelave.

Občine se bodo morale držati medrepubliških dogovorov in to ne samo predvidenih okvirov za povečanje cen posameznih proizvodov in storitev, ampak tudi dinamike in rasti življenjskih stroškov.

zacija vrednosti stanovanjskih hiš in stanovanj.

V ta namen so se občine zedinile, da se vrednost stanovanjskih hiš in stanovanj ugotavlja z ovrednotenjem njihovih elementov na podlagi sistema točkovanja. Pri točkovanju se jemlje za osnovo tabela za ugotavljanje vrednosti stanovanja in pojasnila k tabelam za ugotavljanje vrednosti stanovanja, kar je bilo izvršeno.

2. Ker so postali stroški obratovanja stanovanjske hiše samostojen element v strukturi stanarine, ki bremeni poleg stroškov za tekoče vzdrževanje stanovanja imetnika stanovanjske pravice, so se občine dogovorile, da stroške obratovanja stanovanjske hiše organizacije za gospodarjenje s stanovanji izločijo iz stroškov upravljanja in jih s 1. oktobrom 1973 prenesejo v breme imetnikov stanovanjske pravice v višini dejanskih stroškov za posamezno stanovanjsko hišo, kot je to z zakonom o stanarinah določeno.

3. Dosedanje linearne subvencioniranje stanarin se odpravi s 1. julijem 1973, skladno s tem pa se stanarine, ki jih plačujejo imetniki stanovanjske pravice na dan 30. junija 1973 povišajo na višino stanarine, ki je določena s sklenjenimi stanovanjskimi pogodbami kot končna stanarina na podlagi stanovanjskih predpisov iz leta 1965 (v povprečju znaša zaostanek za končne stanarine po sklenjenih stanovanjskih pogodbah okrog 15 %, oziroma 12,5 % v naši občini).

4. Nova stanarina se prične glede na dejansko vrednost stanovanja postopno uvajati s 1. julijem 1973 hkrati z uvedbo diferencialne delne nadomestitve stanarine.

Pri oblikovanju novih stanarin so se občine sporazumele, da ostane dosedanja amortizacijska doba za stanovanjske hiše nespremenjena (100-letna amortizacija).

Na teh osnovah so občine predpisale višine novih stanarin za leto 1973 do 30. junija 1973.

Občani in družine z nižjimi dohodki lahko uveljavijo pri občinskem solidarnostnem skladu delno

nadomestitev stanarine tudi na akontacijo, če izpolnjujejo za to zakonite pogoje. Občine ocenjujejo, da z uvajanjem ekonomskih elementov na področju stanovanjskega gospodarstva ta kategorija občanov ne bo prizadeta, pač pa bo to začetek postopnega zmanjševanja razlik v socialnem položaju občana, ki izvira iz naslova uporabe stanovanja.

Krajevni samoprispevek

Z uvedbo krajevnega samoprispevka, ki ga v višini 1 % prispevamo od neto osebnih dohodkov mesečno od 1. januarja 1972 dalje za gradnjo oziroma razširitev šolskih kapacitet in za gradnjo zaprtega kopališča, se je do slej nabralo 1.912.524,20 din teh sredstev, kar je za 17,3 % več, kot je bilo določeno s postavljenim planom. Ta odstotek povečanja sredstev izhaja iz povečanja osebnih dohodkov zaposlenih in se giblje v okviru resolucije o ekonomskem razvoju občine za čas od leta 1971 do 1975. Gornji podatki se torej nanašajo na 18 mesečno zbiranje sredstev.

Z letošnjim finančnim načrtom se predvideva, da bomo zbrali iz naslova samoprispevka 1.200.000 din. V prvem polletju je bilo zbranih 767.312,30 din ali 27,8 % več kot smo predvidevali. S tem pa ni rečeno, da bodo sredstva ostajala, če se bo letni porast gibal med 20 do 30 % več kot se je ob sestavi finančne konstrukcije za gradnjo šole in kopališča predvidevalo. Vsa ta povišanja ne pokriva porasta cen gradbenega materiala in storitev, čeprav doslej

pri gradnji šole na Logu v Hrastniku še nismo ugotovili bistvenih podražitev, katere pa bodo spričo obstoječe situacije na tržišču prav gotovo nastopile. Sicer pa, ko bo novi šolski objekt dokončan in izročen svojemu namenu, kar pa bo v mesecu septembru 1973, bomo podali obširno poročilo o gradnji tega objekta, tako tehnično kot finančno, da bo lahko sleherni, ki prispeva svoja sredstva v ta namen ugotovil iz tega poročila dejansko stanje prizadevanj in naporov, ki jih je treba ob taki ali podobni situaciji vložiti, če hočemo zadevo obdržati na primeren nivoju in naše skupne napore uresničiti. Objekt je sedaj zgrajen nad 80 %.

Poleg sredstev samoprispevka občanov dajejo tudi delovni kolektivi na podlagi dogovarjanja svoja sredstva v te namene. Teh sredstev so delovne organizacije v tem letu že prispevale v višini nad 820.000 din, kar pomeni nekaj nad 50 % od postavljenega plana. Pričakujemo, da bodo svoje obveznosti do tega naslova vsi poravnali, ki v prvem polletju letos tega niso mogli storiti.

Praznovanje v Gorah

Sušin Viktor dipl. pravnik je spregovoril v imenu sindikata Steklarne zbrani množici v Gorah

Kljub slabemu vremenu, vsaj v jutranjih urah, se je v Gorah zbralo mnogo članov našega podjetja, ki so na svoj način praznovali Dan vstaje, kakor tudi steklarski praznik. Ob kulturnem programu, s sodelovanjem godbe in pevcev, je bilo na kratko prikazano, v čem je pomemben ta dan in kakšne naloge čakajo člane Steklarne Hrastnik.

Minilo je 32 let, ko je 22. julij postal pomemben in zveličan za slovenski narod, ko je sredi zasušene in opustošene Evrope, v hi-

lerjanskem gnezdu, dvignil ne samo glas, temveč fizični odpor najšibkejšega tlačana proti najmočnejšemu osvajalcu. Vsekakor je imela ta vstaja svoj vir v vse dotlej zatajevani pravici, zato se je razplamtela v vsej svoji veličini in hrabrosti. Ostra razredna nasprotja, ki so pretresala kapitalistično družbo, so se v najostrejši obliki kazala tudi v Zasavju. Stavke steklarjev do leta 1928, v steklarni Hrastnik leta 1936, so imele svoje delne uspehe, vendar so nasprotniki, da bi razbili enot-

mogla preprečiti vseh dejanj sovražnikov delavskega gibanja. In ravno ta kraj je bil tisti, kjer so se pod različnimi nazivi sestajali člani vseh naprednih društev in somišljeniki, zato še danes, kot v zahvalo za delo nekdanjim tovarišem, obiskujemo ta kraj. Ker pa je politična borba steklarjev v osvobodilnem gibanju bila zelo tesno povezana s komunističnim odporom proti okupatorju, ker so aktivisti in terenci bili v odločujoči povezavi z osvobodilnim gibanjem, je pač 22. julij najprimernejši dan za praznovanje političnega dela.

Toda vse, kar se je zgodilo, ne more ostati legenda, temveč je živa pričujoča stvarnost. Kljub temu, da je izvojevana socialna re-

Dom v Gorah je bil 22. julija prejemnik, da bi sprejel vse obiskovalce

V kulturnem delu programa 22. julija v Gorah je sodeloval tudi moški pevski zbor DPD Svoboda II. iz Hrastnika

Predstavniki družbenopolitičnih organizacij in mladinci na proslavi 22. julija v Gorah

nost delavskih vrst in omejili vpliv komunistov na delavstvo, uporabljali v boju vsa sredstva zatiranja in preganjanja. Nad delavci je visel bič: »daj vse od sebe ali pa greš na cesto«; kljub takemu stanju so skojevci in komunisti vodili uspešno borbo z nemško gospodo in njihovimi hlapci. Delavstvo v steklarni je dobilo po razpadu Avstroogrske svojo strokovno organizacijo, ki pa ni mogla aktivno in organizirano spremljati revolucionarnega duha steklarjev. Politične razmere so postale take, da so komunisti in člani levega krila demokratske stranke začeli brezkompromisen boj za socialne kakor tudi politične pravice. A tudi ta prežetost in revolucionarni duh nista

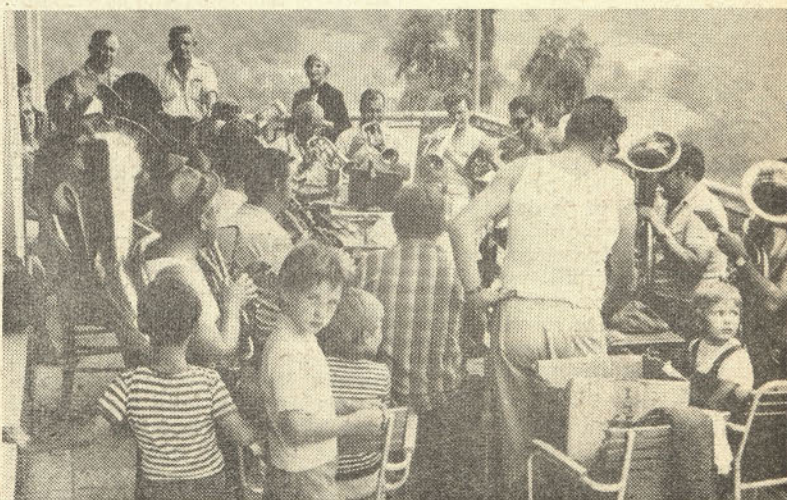
volucija, da je razredni nasprotnik uničen, da je dežela obnovljena, naša revolucija še ni zaključena in je nam danes potrebna ravno taka enotnost kot v preteklosti in v času NOB.

Hrastnik iz dneva v dan spreminja svojo podobo, boljšajo se življenjske razmere in pogoji dela, ni več nestrpnosti. Istočasno so v dolini zrastle giganti svetovnega pomena. Steklarne iz leta 1936 ni več. Delavci so zgradili novo, boljše z jasnim namenom.

Revolucionarni boj, ki ga moramo nadaljevati je vključen v vsa naš skupna prizadevanja. Ne moremo biti že sedaj povsem zadovoljni z družbeno ekonomskim in socialnim stanjem. Ponovno se namreč pojavljajo nasprotniki sa-

Steklarska godba je pridno pozdravljala vse tiste, ki so v zgodnjih jutranjih urah prihajali v Gore na proslavo dneva vstaje in dneva steklarjev

Za veselo razpoloženje je po proslavi ob 22. juliju in dnevu steklarjev pridno igrala godba DPD Svoboda II. Hrastnik

moupravnega sistema, ki hočejo zavreti nadaljnji razvoj našega družbenega sistema.

Vsekakor nas čakajo še pomembne naloge na področju konkretizacije ustave, nadaljnega razvoja samoupravne in samoupravnih odnosov, tu je vprašanje minulega dela in druga vprašanja, ki pa so značilna le za naš kraj. To je vprašanje nočnega dela žena in mladine, stanovanjska vprašanja, vprašanje pogojev dela, socialno zdravstveno vprašanje in olepšanje okolja, v katerem živimo, kar pa le ni samo dolžnost — obveznost nas, temveč tudi ostalih, kakor smo ob načelu solidarnosti tudi mi dolžni sodelovati pri akcijah drugih.

Danes je med nami mnogo takih, ki so živa priča prehojene revolucionarne poti. Vsekakor lahko s ponosom zrejo na prehojeno pot, ki je bila težja in nevarnejša kot je danes. Res je, da nismo izpolnili vseh obveznosti prevzetih od svojih bivših delavcev — revolucionarjev, toda nihče ne more zanikati, da sistem, ki ga gradimo, ni najnaprednejši za neposrednega proizvajalca. Iz najbolj zaostalega — zaslužjenega dela Evrope smo postali načelni nosilci napredka, za zagotovitev

boljših življenjskih razmer, seveda v danih ekonomskih pogojih. Vse te spremembe, novosti, smo morali ustvariti z lastnimi sredstvi. Zato smo resnično dolžni, da ob vsakoletnem odhajanju generacij ne pozabimo njihovega prispevka za skupne rezultate. Aktivno delovanje vseh za rešitev naših skupnih težav nam bo omogočilo, da bomo lažje premagovali ovire in skrite sovražnike in si že danes pridobili zaupanje mlajših generacij, saj si je mladina našega kraja zaslužila posebno mesto že v času NOB, ko je bila znana po svojih revolucionarnih akcijah in je bila vedno pripravljena, delati za napredne stvari.

Nedvomno je v letih, ko so bile socialne in družbene razlike največje, delavstvo ohranilo enotnost. Ta enotnost, ki pa se danes kaže v tovarištvu in aktivnem delu vseh delovnih ljudi, občanov in ostalih, nam je porok, da bomo složno nadaljevali nedokončano delo in razvili take samoupravne in tovariške odnose, da se bomo vsako leto ob pogledu nazaj spomnili vseh odločitev in dejanj. Sami odločamo, sami upravljamo, zato smo dolžni, da branimo naš največji in najpomembnejši družbeni zaklad, to je delovni človek.

Letos 28. obletnica osvoboditve Mathausena

Za lačne želodce sta tudi letos kot prejšnja leta pridno skrbela naša Vlado in Edi. Obroki so bili precej izdatni.

Robert, Franci, Majda, Adi, in Frici so hitro postregli lačnim in žejnim udeležencem proslave.

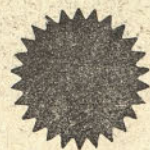
Grupa internirancev iz Mathausena pri Glavnem odboru ZB Ljubljana organizira vsako leto na dan osvoboditve Mathausena potovanje na spominsko svečanost. Potovali smo s Kompasovim avtobusom iz Ljubljane do Steierja, t. j. 12 ur s kratkimi postanki. Pogled na pokrajino je bil lep, prijetnost oziroma počutje je bilo še boljše, ker je bil lep sončen dan. Prenočišče v Steierju in hrana sta bila zadovoljiva, do Mathausena je bilo še celih 53 km. Čim bolj smo se bližali Mathausenu smo srečevali avtobuse raznih narodnosti. Najprej smo se ustavili v Gusenu ob krematoriju, kjer je bila kratka žalna svečanost. Tovarišica iz Podvina je prilepila sliko svojega moža, kateri je umrl v tem lagerju, ki je bil podružnica Mathausena, nadalje so se tu tudi poklonili Italijani in Francozi, ki so vsi enoglasno zapeli »marseljezo«. Po nekaj minutah avtobusne vožnje smo prispeli do vnožja »Stopnic smrti«, kot jih nazivajo. Kamnolom se razteza daleč naokrog, nad njim pa je velika planjava, kjer so nekoč stale barake SS, tu sedaj stojijo spomeniki vseh narodnosti, ki obtožujejo vsa grozodejstva, ki so jih izvrševali Hitlerjevi krvniki. Pred jugoslovanskim spomenikom smo imeli Jugoslovani kratko komemoracijo, nato smo odšli pod zastavo do drugih spomenikov, kamor smo polagali vence Krajevnih organizacij ZB. Venec iz Hrastnika sem položila pred španskim spomenikom, ker so se tudi pred našim spomenikom po-

klanjali našim žrtvam interniranci iz drugih držav. Nato smo se udeležili glavne komemoracije na bivšem apel placu, kjer sta govorila župan Mathausena in pa minister za kulturo Avstrije. Po končani komemoraciji smo šli na ogled taborišča, vodil nas je od kraja do kraja tov. Mate iz Maribora, ki je bil v lagerju od leta 1942 pa vse do dneva osvoboditve. Mnogo smo že slišali, kaj so vse počeli fašisti, toda vsak preživel je povedal nekaj, kar si ne moreš predstavljati, in ne verjeti, da je zmožen človek kaj takega početi. Prispeli smo do krematorija, ki je upepelil naše Hrastničane. Ves čas so nam solze polzele po licu, ker še tako trdnega človeka je kraj in pa doživljanje tega dne s spominom vrnil v preteklost. Nato je tov. Mate apeliral, da bi se ob »30. obletnici osvoboditve lagerja« sešli vsi preživeli v Mathausenu, da bi jim omogočili to srečanje, predvsem pa naši mladini, da bi videla, kjer so umirali naši sinovi. Ko smo se vračali domov je nekdanji pilot — partizan dejal, da je bil partizan v gozdu, kljub vsemu trpljenju, svoboden, logoraš pa izpostavljen muham, mučenju, škornju ali pa psom SS-ovcev.

Apeliram na organizacije ZB in druge družbene organizacije, da omogočijo preživelim, da se udeležijo takih in podobnih srečanj, saj takšno potovanje ni nikakršen luksuz, temveč zbiranje množic, ki so odločno proti temu, da se še kdaj ponovijo takšna grozodejstva.

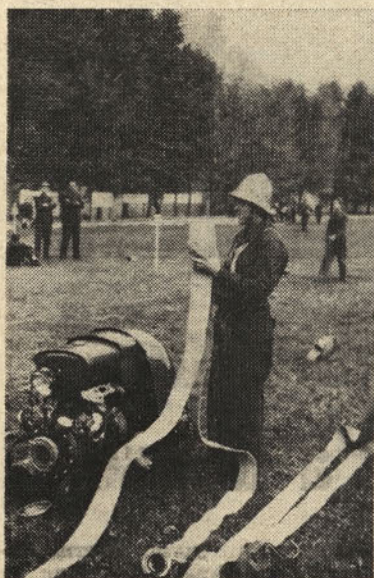
V. V.

VSEM ČLANOM KOLEKTIVA ŽELIMO
NA LETNEM DOPUSTU OBILO
ZABAVE IN SONCA

POŽARI IN VPLIV TEMPERATURE NA RAZNE GRADBENE OBJEKTE

Večkrat slišimo, ko obravnavajo požarno problematiko v naši tovarni, kako do hujših katastrof ali večjega požara pri nas ne more priti zaradi tega, ker imamo objekte zidane ali zgrajene iz ognjevarnega materiala kot je železobeton, železna konstrukcija

Na gasilskem tekmovanju

ali klasičen način zidanja z opeko, zidaki, kvadri itd. Delno je to res, in da je to najboljši način gradnje, nam potrjuje statistika požarov, vendar povsod to ne drži. V mislih imam jekleno konstrukcijo avtomatske proizvodnje — streho — železobetonsko ploščo in podpečje. Če pogledamo streho nad IS avtomati in delno nad avtomatsko prešo — manj pri hardfordu, pa se lahko krepko zamislimo, kaj se lahko zgodi, če se plamen dvigne in vžge oljne kapljice, maščobo pomešano s prahom na železni konstrukciji nad avtomati. Omeniti je vredno, da je vsa maščoba na konstrukciji krepko segreta in potrebuje le še dodatno temperaturo in hitro preseže vnetišče. Za boljše ilustracijo naj navedem nekaj karakteristik vpliva toplote na gradbeni material.

Apneni zid se deformira, če nanj vpliva močna toplota. Pri temperaturi 550°C apnenec razpade v živo apno in ogljikov dioksid, zaradi česar se zid zruši. Pri požarih, ki trajajo manj časa, se ne pokažejo na zidu bistvene spremembe in se zid obdrži brez posebnih sprememb. Podobno kot apnenec se ponša tudi dolomit in marmor.

Beton je bolj odporen proti ognju kot naravni kamen. Le pri dolgotrajnih požarih, kjer je posebno visoka temperatura, lahko računamo s spremembami in zrušenjem. Posebno nevarno je, če vročina trajno vpliva na beton ali pa se menja (če se vroč beton zaliva z vodo) se sestava betona spremeni, pojavijo se razpoke, kar zmanjšuje trdnost. Toplota od 100°C—150°C normalno ne vpliva škodljivo na odpornost beto-

na. Pri toploti nad 150°C pa že nastopi zmanjšanje trdnosti na pritisk, medtem ko trdnost na raztezanje znatno pada, tako da je že pri 250°C zmanjšana trdnost za 28 %, pri 500°C za 71 %. Pri 575°C se pojavljajo znatne deformacije in nastopi rušenje. Odpornost betona raste s starostjo betona. Po letu dni ima beton 20 % do 40 % večjo odpornost od betona starosti dveh mesecev.

Armirani beton se zelo dobro upira ognju. Pri temperaturi do 400°C armirani beton ne izgubi svojih mehaničnih lastnosti. Pri segrevanju do 700°C znaša začasni odpor armiranega betona na granitni osnovi 75 % od prvega, a pri 1000°C 50 %. Stopnja ognjevarnosti betonskih in železobetonskih konstrukcij je odvisna od razpona konstrukcije in debeline zaščitnega sloja, ki štiti armaturo pred segrevanjem.

Železo se pod vplivom toplote precej raztegne, nosilnost pa zelo hitro pada. Železen drog, dolg 10 metrov, se že pri 600°C podaljša za 8 cm, zaradi česar nastane hitro in nepredvideno rušenje podpornih zidov in rušenje konstrukcij. Pri 500°C je nosilnost komaj polovična od prvotne nosilnosti, pri 600°C le še eno tretjino, medtem ko pri 700°C—800°C popolnoma popusti. Preti še druga nevarnost. Če je žareč ali segret železni nosilec izpostavljen hitremu obleganju z vodo, nastanejo spremembe v strukturi — zlom ali počenje in rušenje konstrukcij. Slab rdečkast sij na železnih konstrukcijah se ne opazi v ognju in dimu, zaradi česar je v takih primerih vedno opustiti zalivanje z vodo znotraj, zaradi nevarnosti, ki preti ljudem pod konstrukcijami. Jeklene konstrukcije spadajo v kategorijo delno ognjevarnih materialov. Vzdržljivost jekla znaša pri 600°C—700°C le 25 %—28 % od prvotne, kar predstavlja le 1/4 nosilnosti. Primer nam jasno kaže vpliv toplote na les in jeklo: lesena podpora kvadratnega profila 818 cm² pod obtežbo 53,8 tone se de-

formira površina v ognju čez 50 minut, medtem ko se jeklene zakovičene podpore, sestavljene iz kotnih profilov, deformirajo že po 11 minutah in 15 sekundah. Železobetonski stebri z zaščitnim slojem debeline 5—6 cm so se ohranili 5—8 ur. Pri zmanjšanju debeline zaščitnega sloja ognja varnost železobetonskih stebrov naglo pada.

Naraščanje in upadanje požara opazimo vedno po gibanju plamenov, ki prodirajo vedno v smeri gorljivih snovi, ki se vežejo s kisikom; vse to lahko opazujemo po barvi razžarjenih predmetov, in sicer:

— rdeče žarenje	525° C
— temnordeče žarenje	700° C
— češnjevordeče	850° C
— svetlordeče	950° C
— rumeno žarenje	1100° C
— začetno belo	1300° C
— polno belo žarenje	1500° C

Plamen vžgalic ali sveče, ki gori s svetlorumenim plamenom, ima v najsvetlejšem delu plamena ca. 1.000°C, dovolj da vžge vse lahkovnetljive tekočine, hlape in druge gorljive snovi. Iz vsega tega je razvidno, da kljub visoki odpornosti v slučaju požara preti nevarnost zrušenja celotne konstrukcije ali ostrejša hale. Od o-

Gasilska vaja na tovarniškem objektu

lja prepojena konstrukcija in ostrejša lahko hitro zagori in zaradi močnega prepriha se temperatura hitro dvigne in zmanjša nosilnost; s tem so podani pogoji za rušenje. Do danes še nismo pristopili k reševanju tega problema, čeravno se večkrat oziramo v ostrejša. Služba požarne varnosti opozarja na problem in naj se najde ustrezna rešitev.

Nekaj statističnih podatkov požarov v Sloveniji:

Leto	1968	1969	1970	1971	1972
Število požarov	1212	1306	1133	1520	2130
Nepazljivost in malomarnost	423	437	338	509	640
Elektrika	68	131	105	141	171
Eksplozija	21	21	14	7	41
Otroška igra	198	152	132	149	211
Neznani vzroki	89	174	218	299	117

So še drugi vzroki, vendar niso opisani, na primer: iskra železnih lokomotiv, samovžig, strela itd. Podatki kažejo, da požari iz leta v leto naraščajo, zato opozarjamo na previdnost in upoštevanje požarno-varnostnih predpisov.

R. K.

Nekdaj pionirji, danes pa že uspešni člani naše gasilske čete

Pred kratkim so obiskali Kočevski Rog tudi nekateri mladinci iz Hrastnika; članek o tem smo že objavili, danes pa še sliko.

65 LET PEVSKEGA ZBORA DPD »SVOBODE II« HRASTNIK

Slavnostnega koncerta v delavskem domu so se poleg ostalih udeležili povabljeni gostje — predstavnik osnovne organizacije sindikata kot pokrovitelj proslave, član predsedstva ZKPOS in predsednik glasbene komisije

nih organiziranih nastopih. Iz te dobe poznamo prve štrajke, prva praznovanja delavskega praznika 1. maja in ustanavljanje strokovnih sindikalnih organizacij. Ob organiziranih skupnih nastopih pa so hrastniški delavci tudi ved-

no bolj spoznavali, da samo to ni dovolj, temveč da se izobražen in kulturno osveščen človek lažje in uspešneje bori za svoje osnovne človeške pravice.

Leta 1908 so napredni steklarji na pobudo pokojnega Franca Pappeža ustanovili svoj pevski zbor, ki so ga imenovali »Arbeiter Gesang-Verein Sonnenaufgang«.

Takoj po ustanovitvi zbora so nastopile težave, ker ni bilo pevovodje, ki bi hotel poleg nemških učiti tudi slovenske pesmi. Po daljšem iskanju je pevcem uspelo prebroditi tudi to težavo, ko so pridobili pevovodjo Krena, ki je izhajal iz delavske družine in je bil naklonjen delavskemu gibanju. Že leta 1910 je zbor nastopil na tekmovanju steklarskih pevskih zborov v Voitsbergu in leta 1912 na proslavi pevskega zbora v Mariboru.

Vse od ustanovitve pa do konca I. svetovne vojne je pevski zbor deloval v izredno težkih razmerah. Glavna ovira je bila tedanja oblast, ki iz političnih razlogov ni dovoljevala, da bi se zbor okrepil. V novi državi Srbob, Hrvatov in Slovencev so se pevcu skušali ponovno organizi-

ski zbor in je takrat prav tako vodil ženski pevski zbor.

V času predaprilske Jugoslavije je zbor redno nastopal doma, gostoval pa tudi v Mariboru, Celju, Trbovljah, Zagorju, Litiji, Ljubljani, Kranju, na Jesenicah, v Rajhenburgu in drugod, skratka skoro povsod kjer so nastopala delavska prosvetna društva »Svobode« in pozneje »Vzajemnosti«.

Tudi po osvoboditvi je prevzel vodstvo zbora tov. Franc Peitl, za njim nekaj časa tov. Leopold Pufler, po vrnitvi pa ponovno tov. Franc Peitl. Tov. Peitl je vodil moški, ženski, mešani in pionirski zbor. Vsi ti zbori so bili zelo aktivni. Obdobje od leta 1952 do 1956 je zato najplodnejše obdobje v zgodovini pevske kulture v spodnjem Hrastniku.

Od vseh teh zborov redno deluje sedaj samo še moški pevski zbor, ki ga vodi sedaj tov. Vili Petrič, ki je tudi pripravil jubilejni koncert.

Izvajanje programa slavnostnega koncerta bo vsem poslušalcem ostalo v trajnem spominu.

Razvrstile so se domače, borbene, umetne in delavske pesmi. Za kvalitetno izvajanje so bili nastopajoči večkrat nagrajeni z dolgim aplavzom.

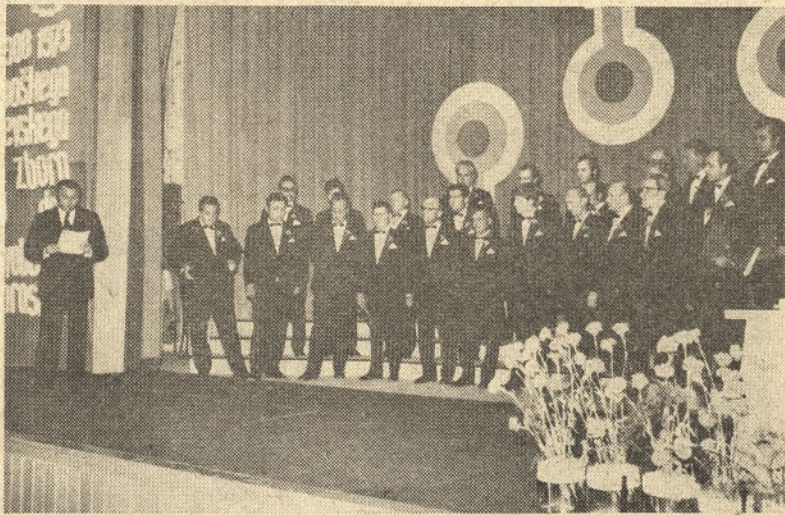
Poleg pevskega zbora DPD Svobode II Hrastnik pod vodstvom Vilija Petriča so v programu nastopali še moški pevski zbor DPD »Svoboda« Dol pri Hrastniku pod vodstvom zborovodje Adolfa Dragarja in moški pevski zbor DPD »Svoboda I« Hrastnik pod vodstvom zborovodje Viktorja Malovrha.

Izvedba programa je bila zares kvalitetna. Vrstile so se pesmi za pesmijo: Z. Prelovec: »SLAVA DELU«, V. Vodopivec: »ŽEBLJARSKA«, G. A. Utmann: »OB ZORI«, A. Srebotnjak: »BORI«, M. Pirnik: »SMRT V BRDIH«, D. Bučar: »TAM, KJER PISANA SO POLJA«, G. Ipavec: »O MRAKU«, A. Hajdrih: »POD OKNOM«, Z. Prelovec: »SEDEM SI ROŽ POREZALA MI«, E. Adamič: »LJUBICA VSTANI«.

Gosti iz Dola so zapeli: I. Zajc: »V BOJ«, A. Srebotnjak: »REKA GLOBOKA«, G. Verdi: ZBOR IZ OPERE »NABUKO«.

Gosti DPD »Svoboda I« iz Hrastnika so zapeli: G. Ipavec: »IMEL SEM LJUBI DVE«, C. Pregelj: »DELAJSKA PESEM«.

(Dalje na 13. strani)

Jubilante je pozdravil tudi predsednik Temeljne kulturne skupnosti Hrastnik tov. Babič Adi

ZKPO občine tov. Viktor Malovrh, predstavnik občinskega komiteja ZKS Hrastnik tov. Milan Babič, predstavnik sveta zveze sindikatov občine Hrastnik tov. Albin Zibret, predstavnik skupščine občine Hrastnik tov. Milinovič, predstavnik občinske konference ZMS Hrastnik, predstavnik temeljne kulturne skupnosti Hrastnika in ostali gostje.

Že v uvodnih besedah predsednika pevskega zbora DPD »Svobode II« tov. Jožeta Gerharda je bila prikazana prehojena pot pevskega zbora, ki je v svojih 65 letih obstoja nešteto krat s svojimi delavskimi, borbenimi, partizanskimi in narodnimi pesmimi združeval delavske sile v spodnjem Hrastniku.

Samo na kratko nekaj podatkov iz zgodovine obstoja pevskega zbora. Že ob koncu prejšnjega stoletja je hrastniški proletariat spoznal, da je glavno orožje proti izkoriščanju v skup-

Cestitkam so se pridružili tudi učenci osnovne šole z Dola pri Hrastniku

Predsednik ZKPO Hrastnik tov. Jihur Franc čestita jublantom in jim izroča spominsko darilo

rati, da bi pričeli s svojim kulturnim poslanstvom. Naleteli so na iste probleme kot leta 1908.

Šele leta 1921 so našli pevovodjo v Ljubljani in so peli v takrat tako imenovanem delavsko-pevskem društvu steklarjev Hrastnik. Leta 1923 je dosegel velik razcvit; kajti na pobudo strokovne sindikalne organizacije je bilo ustanovljeno kulturno društvo Svoboda, v katerem so delovali delavci steklarne, tovarne kemičnih izdelkov in železnice. Prvi odborniki tega društva so bili: Jože Kosmos, Alojz Kerner, Franc Vračun, Jože Jager, Franc Peitl, Franc Gačnik, Hinko Gačnik, Karl Savrič, Martin Fajfer, Alojz Hudi in Franc Brodnar. Takrat so peli pod vodstvom dirigenta Diermajerja. Poseben razmah je doživelo zborovsko petje tudi leta 1930, ko je tov. Franc Peitl ustanovil otroški pev-

Malovrh Viktor, član predsedstva ZKPOS, čestita pevovodji Petrič Villiju

Veriga kulturnih tednov v Šentvidu pri Stični se nadaljuje. Letos je bil že četrti po vrsti in odločila sem se, da ga spet obiščem kot gledalka.

Letos so ta teden posvetili na čast 500-letnici kmečkih uporov.

IV. KULTURNI TEDEN V ŠENTVIDU PRI STIČNI

Med častnimi gosti na tribuni v Stični sta bila tudi pokrovitelj prireditve tov. Janez Vipotnik in prvak Ljubljanske opere Ladko Korošec

Organizatorji so se tudi letos potrudili in svoje delo so zelo dobro opravili, saj so se gostje počutili kar najboljše.

Med številnimi pevske zbori, ki so sodelovali na tem kulturnem tednu so bili tudi Moški pevski zbor »Svoboda I« in »Svoboda II« iz Hrastnika in Moški pevski zbor »Svoboda« iz Dola pri Hrastniku. MPZ »Svoboda I« pod vodstvom tovariša Viktorja Malovrha je sodeloval na teh prireditvah letos že tretjič, oba druga zbora pod vodstvom tovariša Vilija Petriča in Adolfa Dragarja pa sta bila le-

tos prvič povabljeni, vendar sta s svojim nastopom prav tako kot vsi ostali zbori opravičila svojo udeležbo v TABORU PEVSKIH ZBOROV.

Vsi ti zbori, ki so šteli letos skupaj že kar 1800 pevcev, pa tudi gasilci so se zbrali zadnjega dne na zaključni slovesnosti, kjer sta imela svoja govora letošnji pokrovitelj tovariš Janez Vipotnik in profesor Radovan Gobec.

Janez Vipotnik je v svojem govoru opisal dolgo in težavno pot slovenskih upornikov. Radovan Gobec pa je svoj govor posvetil

zgodovini slovenske pevske kulture, katere pot prav tako ni bila lahka, in, ki ima še sedaj pred seboj marsikatero oviro. Radovan Gobec je izjavil, da so prav ti kulturni tedni potrebni, da obdržimo zborovsko petje, v katerem je našlo ljudstvo v svojih težkih trenutkih toliko utehe. »Vendar pa«, je dejal: »Ne smemo pokvariti našega odnosa do glasbe s tem, da si jemljemo zglede! Obdržati in občudovati moramo svoje, če hočemo, da bo naše delo obrodilo uspehe.«

Občinstvo je njegovemu govoru s ploskanjem pritrdjevalo. Ra-

dovan Gobec je izrekel priznanje vsem pevovodjem, ki imajo pri uspehu pevske zborov prav tako velike zasluge. Vsem udeleženi pevske zborov pa je zaželel obilo uspeha tudi v prihodnje.

S tema dvema govoroma je bila zaključena še zadnja slovesnost četrtega kulturnega tedna. Gostujoči so svoj dan zaključili ob zvokih, ki so jih izvajali gostujoči ansambli iz ZDA, Kanade in Švedske. Naporno delo organizatorjev se je s tem dnem končalo. Zdaj imajo spet leto dni časa do 5. kulturnega tedna, kjer se bo zbralo po besedah tovariša Radovana Gobca še več pevske zborov in treba bo spet veliko dela, vendar zaupamo v prireditelje ter jim želimo, da bi svoje delo tako dobro opravili kot so ga doslej.

Jasna Kosm

V bifeju Steklarne je vedno dovolj gostov

Mali leksikon samoupravljanja (III. nadaljevanje)

DELITEV DOHODKA

Delitev dohodka gospodarskih organizacij, kot del skupnega dohodka, na del, ki pripada družbeni skupnosti, in del, ki ostane organizacijam. Vršni se na podlagi zakonskih predpisov in pravilnika o delitvi čistega dohodka, ki ga izda delavski svet.

Dohodek gospodarske organizacije je ostanek, ko se od skupnega dohodka odbijejo vsi stroški. Čisti dohodek gospodarske organizacije je ostanek, ko se od dohodka odbije prispevek iz dohodka gospodarske organizacije, ki se na podlagi zakonskih predpisov plača federaciji po enotni proporcionalni stopnji.

Na podlagi pravilnika o delitvi čistega dohodka se le-ta deli na del za osebne dohodeke članov delovnega kolektiva in na del za sklade podjetja.

DELOVNI ČAS

Delovni čas je čas, ki je določen za izvrševanje delovnih nalog. Eden od osnovnih elementov delovnega razmerja. Določa se na ure v dnevu, tednu, mesecu ali letu. Dolžina delovnega časa je določena z zakonom. Delavec ima pravico do omejenega delovnega časa 42 ur tedensko. Delavec, ki dela na delovnem mestu pod po-

sebnimi pogoji, ima pravico na krajši delovni čas od 42 ur tedensko. Delavka z otrokom do 8 mesecev starosti ima pravico, da dela štiri ure dnevno tudi do treh let, če je otroku, po oceni zdravniške komisije, potrebna materina nega. Delovna organizacija ne more določiti, da nosečnica ali mati z otrokom do 1 leta starosti, delavec, ki je mlajši od osemnajst let, in delavec, ki bi mu, po mišljenju zdravnika, tako delo lahko poslabšala zdravstveno stanje, delajo dalje od polnega delovnega časa.

Med dnevnim delom z enkratnim polnim delovnim časom ima delavec pravico do 30-minutnega počitka.

DENAR

V kapitalizmu je denar sredstvo, s katerim vse ostale vrste blaga izražajo svojo vrednost in s pomočjo katerega se medsebojno menjujejo. Kot nujni proizvod menjave in prometa je denar v kapitalizmu dosegel vrhunec svojega razvoja, ko je opravljal naslednje funkcije: 1. kot merilo vrednosti; 2. kot prometno sredstvo; 3. kot sredstvo kopičenja blaga; 4. kot plačilno sredstvo in 5. kot svetovni denar ali zlato.

V socializmu se denar različno tolmači. Po nekaterih mišljenjih ne dobi neke nove funkcije in ne

izgublja stare. Dosledno po teh mišljenjih se v socializmu ne menjajo oblike in funkcije denarja, ampak se menja njegova družbena vsebina. Spremenjena družbena vsebina denarja je v tem, da denar s svojimi funkcijami služi socialističnemu načinu proizvodnje. Pri tem denarne funkcije niso več funkcije kapitala, prav tako se denar v sistemu drobnoblagovne proizvodnje ni pretvarjal v kapital. Denar ne služi več za eksploatacijo delavskega razreda, ampak za zadovoljevanje osebnih in kolektivnih potreb socialistične družbe.

DEVALVACIJA

Devalvacija je zmanjšanje vrednosti nacionalne denarne enote v razmerju do zlata in denarnih enot drugih držav. Zaradi inflacije in kroničnih deficitov se tako zmanjšanje priznava kot zakonska devalvacija, s katero se poskuša uvesti novo stanje v intervalutarnem pogledu, včasih pa tudi zamenjati in določiti še nižjo ali malo višjo novo pariteto. V kakšni meri se bo izvedla zakonska devalvacija, je odvisno od okoliščin in možnosti (predvsem v pogledu izboljšave plačilne bilance in ugodnih tujih kreditov) ter ocene njenih posledic v določeni ekonomiki.

DOHODEK

Dohodek podjetja je rezultat končnega dela v proizvodnji in družbeno priznanje tega dela. Gledan na določenem proizvodu je dohodek enak razliki med dohodkom od prodaje tega proizvoda in stroški za njegovo proizvodnjo. Finančno je to del skupnega dododka nekega podjetja, ki se dobi, če se od njega odbije prometni davek in stroški poslovanja.

EKSTRA PROFIT

To je dobiček ali profit nad normalnim povprečnim dobičkom. Tak dobiček dosegajo predvsem podjetja, ki imajo višji organski elementov proizvodnje, t. j. materiala, sredstev za delo in delovne sile. Rezultat proizvodnje je proizvod, rezultat trošenja pa so stroški. Ekonomičnost v proizvodnji je torej princip, da se določena proizvodnja ustvari s čim manjšimi stroški.

EKONOMIČNOST

Eden od osnovnih ekonomskih principov poslovanja. Izraža se v zahtevku, da se določeni rezultati dosežejo s čim manjšim trošenjem elementov proizvodnje, t. j. materiala, sredstev za delo in delovne sile. Rezultat proizvodnje je proizvod, rezultat trošenja pa so stroški. Ekonomičnost v proizvodnji je torej princip, da se določena proizvodnja ustvari s čim manjšimi stroški.

Odprto prvenstvo Slovenije

ZA KAJAKAŠE IN KANUISTE NA DIVJIH VODAH

Brodarska zveza Slovenije je ponovno zaupala organizacijo slovenskega prvenstva kajakašev in kanuistov na divjih vodah že prekaljenim in nadvse marljivim organizatorjem Brodarskega društva »Hrastnik«. Prvenstvo, ki je bilo v soboto, 7. in v nedeljo, 8. julija, je v vseh pogledih odlično uspelo. Ze uvodoma je treba poudariti, da

Tudi Igličar iz Rašice v kanuju enosedu na progi od Zagorja do Hrastnika ni imel prave konkurence, saj je zmagal z več kot 4 minutno prednostjo pred drugo-uvrščeni.

Rezultati: 1. Igličar (Rašica) 28,32, 2. Svetek (LBD) 32,45, 3. Štihar (Hrastnik) 34,28.

V ozadju kanuista Halzer in Vovk, v ospredju kajakaš Kavzar Peter ml.

so k uspešnosti prvenstva pripomogli vsekakor domači funkcionarji z odlično organizacijo prireditve, s tekmovalne strani pa lahko ugotovimo, da so bili zastopniki na tem tekmovanju skoraj vsi najboljši slovenski in tudi nekateri hrvaški in bosanski kajakaši in kanuisti, pa kljub temu ni bilo doseženih posebno presenetljivih rezultatov.

Na tekmovanju so nastopili tekmovalci iz sedmih klubov, in to: Ljubljana, Tacen, Zagreb, Bihač, Hrastnik, Nova Gorica in Bosanski Novi.

Zastopstvo na tekmovanju je bilo zares odlično, saj so nastopili vsi olimpijci iz omenjenih klubov, katerim so se skušali približati nekateri mlajši tekmovalci, vendar do presenečenja ni prišlo.

Kljub precej številčnemu zastopstvu Hrastničanov na tem prvenstvu lahko tudi tokrat ugotovimo, da so dosegli lepe, toda pričakovane rezultate. Nekateri so celo malo razočarali, kar velja predvsem za mladinsko konkurenco.

V soboto, 7. julija je bil na sporedu spust na progi od Zagorja do Hrastnika. 8 kilometrov dolga, dokaj težka proga ni delala večjih preglavic tekmovalcem, nekaj se jih je sicer prevrnilo, kar pa ni povzročilo večjih težav. Tekmovanje je sicer nekoliko motilo slabo vreme, vendar je program bil izveden po predvidevanjih.

Najprej so se pomerili kanuisti — člani in dosegli naslednje rezultate:

1. Talič (Ada) 24,23, 2. Skok (Rašica) 25,09, 3. Peter Kalan (LBD) 25,13, 4.—5. Kodelja (SE) — Volaj (Hrastnik) 25,26.

Talič iz Ade je zanesljivo zmagal z dokajšnjo prednostjo, domačin Volaj pa si je z enakim časom razdelil 4.—5. mesto z Novogoričanom Kodeljom.

V kanujih dvosediš je bila bolj ogorčena borba med Ljubljanačnoma in Zagrebčanoma. Ljubljanačana sta zmagala le s prednostjo 8 sekund.

Rezultati: 1. Mally—Svetek (LBD) 27,17, 2. Car—Frankovič (Zagreb) 27,25, 3. Kralj—Kralj (LBD) 29,49.

V nadaljevanju sobotnega tekmovanja so se pomerili še mladinci. V konkurenci kajakašev je za dober veslaj zmagal domačin Barič Franc II pred Vidičem iz Nove Gorice. Pa tudi drugi niso dosti zaostajali, tako da so bile te borbe dokaj zanimive.

Rezultati: 1. Barič (Hrastnik) 25,16, 2. Vidič (SE) 25,17, 3. Hotič (Ada) 25,32, 4. Tumara (Zagreb) 25,51, 5. Vaizovič (Ada) 25,58. Ostali Hrastničani pa so se uvrstili takole: 7. Krošlin Boris, 8. Gnjidič Rado, 10. Kavzar Peter, 12. Kirn Jože in 19. Stradar Danilo.

Tudi v konkurenci dvosedežnih kanujev je med mladinci na progi od Zagorja do Hrastnika zmaga pripadla mladima Hrastničanom.

Rezultati: 1. Vovk—Halzer (Hrastnik) 28,51, 2. Bračan—Muhvič (LBD) 29,12.

Kot smo že omenili, pa je bilo v soboto kljub slabemu vremenu še na sporedu tekmovanje ekip v spustu na isti progi. Nastopilo je 11 ekip.

Ekipni rezultati: 1. Slavija (Zagreb) 2. Soške elektrarne I, 3. LBD, 4. Una, 5. Rašica.

Ekipni rezultati — mladinci: 1. Hrastnik, 2. Soške elektrarne I, 3. Soške elektrarne II.

S tem je bil uspešno končan prvi dan slovenskega prvenstva za kajakaše in kanuiste na divjih vodah v spustu.

V nedeljo je bil na sporedu spust v vseh disciplinah. Poleg odlične proge, ki je merila 400 metrov in je imela odlično postavljenih 25 vratnic na brzicah Save pri

tunelu med Hrastnikom in Zagorjem, so za boljše tekmovalne pogoje poskrbeli še prekaljeni domači organizatorji, pa tudi sonce je ogrelo prizorišče. Dekoracija pri tunelu je bila zavidanja vredna, saj se je tu zbralo dokajšnje število tekmovalcev z raznobarnimi čolni, ki so se smelo spuščali v valove Save v borbi za boljša mesta.

Med kajakaši se je najbolje izkazal Stojisavljevič iz zagrebske Slavije, med kanuisti pa član Ljubljanskega brodarskega društva Prelovšek. V mladinski konkurenci kajakašev pa se je odvijala zagrizeni borba za prvo mesto med domačinoma Baričem in Gnjidičem. Kljub temu, da je Gnjidič progo prevozil brez napake, Barič pa je dobil 10 kazenskih točk, sta si na koncu razdelila 1. do 2. mesto. Gnjidič je namreč vozil zares sijajno in sigurno, vendar precej počasi, dočim je Barič bil znatno hitrejši in bi bil vsekakor zmagovalec, če ne bi zadel vratnice in si tako »prislužil« kazenske točke.

Rezultati:

Člani K-1: 1. Stojisavljevič (Slavija Zagreb) 167, 2. Kalan (LBD) 171, 3. Kodelja (Soške elektrarne) 172, 4. Skok (Rašica) 191, 5. Karabegovič (Una) 193, 7. Rancinger Roman (Hrastnik), 9. Volaj Boris (Hrastnik).

Člani C-1: 1. Prelovšek (LBD) 198, 2. Štrukelj (Rašica) 230, 3. Milinkovič 242, 4. Veselko 267, 5. Brusar 281 (Vsi Slavija Zagreb), 9. Šthier Robert II (Hrastnik).

Člani C-2: 1. Tuma—Žitnik 195, 2.

Mally—Svetek 233, 3. Kralj—Kralj 260 (vsi Ljubljansko brodarsko društvo), 4. Kepic—Ovčak 316, 5. Škulj—Repnik (vsi Rašica).

V nadaljevanju tekmovanja so nastopili mladinci, kjer so domačini imeli precej lepih rezultatov.

Mladinci K-1: 1.—2. Gnjidič in Barič (oba Hrastnik) 166, 3. Vidič (Soške elektrarne) 180, 4. Vaizovič (Ada) 206, 5. Tomažič (SE) 211, 7. Kavzar Peter, 12. Krošlin Boris, 16. Stradar Danilo, 21. Kirn Jože (vsi Hrastnik).

Mladinci C-2: 1. Masle—Erjavec (LBD) 233, 2. Halzer—Vovk (Hrastnik) 350, 3. Muhvič—Jakulin (LBD) 376.

Po seštevku vseh rezultatov tekmovanja je bil končni vrstni red naslednji: 1. Soške elektrarne, 2. Hrastnik, 3. LBD, 4. Ada, 5. Rašica, 6. Una in 7. Zagreb.

O uspešnosti domačinov velja omeniti še ekipno zmago mladincev—kajakašev v postavi: Barič, Gnjidič in Krošlin.

Ob zaključku bi bilo verjetno potrebno še enkrat poudariti, da so si s tako vzorno organizacijo hrastniški brodarji zagotovili, da bodo še lahko organizatorji takšnih in še pomembnejših tekmovanj, čeprav vemo, kakšni problemi jih tarejo. O uspehih slovenskih olimpijcev (Prelovšek, Tuma—Žitnik) in drugih tokrat verjetno ni potrebno pisati, nekaj besed pa velja mladi gardi kajakašev in kanuistov iz Hrastnika, ki so dokazali, da bodo ob trdem treniranju in ob večji materialni podpori lahko dosegali tudi v članski konkurenci še lepe rezultate.

60 LET PEVSKEGA ZBORA

(Nadaljevanje z 11. strani)

Za zaključek so zapeli združeni pevski zbori pod vodstvom zborovodje Vilija Petriča: A. Srebotnjak: »NAGELJ«, J. Schew: »VZBUJANJE DUHOV«, R. Simoni: »LE VKUP UBOGA GMAJ-NA«.

Poleg priznanj in spominskih daril predstavnikov pevskih zborov iz Hrastnika, Trbovelj, Zagorja in Litije je predal spominsko darilo tudi predstavnik ZKPO Hrastnik in v imenu predsedstva ZKPOS je član predsedstva tov. Viktor Malovrh predal najvišje priznanje za kulturno udejstvovanje posameznim članom pevskega zbora DPD »Svobode II« Hrastnik.

Tako so dobili »ZLATE GALLUSOVE ZNACKE«: tov. Karl Savrič, eden od najstarejših aktivnih

pevcev. Tov. Karl Savrič že aktivno sodeluje v pevskega zboru 54 let. Iskreno mu tudi mi čestitamo. Nadalje so še prejeli zlate Gallusove značke: Franc Peitl, Vili Petrič, Karl Gec, Pavel Ločičnik, Stane Abram, Matija Bajda, Stefan Šere, Franc Abram, Ladislav Tavčar, Jože Gerhard, Jože Miklič, Jože Abram, Vinko Zore, Franc Lipovšek in Adi Percl.

Srebrne Gallusove značke so prejeli: Ignac Stopinšek, Stanislav Subi in Milan Kaluder.

Bronaste Gallusove značke so prejeli: Franc Zupanek, ing. Gerhard Percl in Franc Veber.

Vsi člani pevskega zbora so prejeli še spominska darila.

Lep večer, večer slovenske pesmi nam bo ostal v prelepem spominu. Vsem nastopajočim in jubilarom pa iskrene čestitke.

KIRN MIMICA za rubriko

Pogovarjali smo se...

Prosim za nekaj osebnih podatkov.

Rojena sem 29. marca 1920 v Ljubljani. Šolo sem obiskovala v Trbovljah in jo tudi tam končala. Po končani osemletki sem obiskovala gospodinjsko šolo v Trbovljah.

Kdaj se se zaposlili v Steklarni Hrastnik — ste delali že morda kje drugje?

Ko sem končala gospodinjsko šolo sem se v Trbovljah zaposlila kot natakarica, nato pa v rudniški menzi v Trbovljah. Leta 1956 sem prišla v Hrastnik in se leta 1959 zaposlila v Tovarni kemičnih izdelkov, leta 1961 pa v steklarni Hrastnik.

Koliko časa že kuhate kavo. Ali imate pri tem kakšne težave?

Na delovnem mestu kuharica kave sem od nastopa službe. Problem je ta, da niso naprave urejene tako kakor bi morale biti, kajti vročo vodo moramo nositi iz bifeja, kar pa vsekakor ni higien-sko.

Bi nam lahko povedali koliko pi-jače (kave, čaja) popijejo dnevno?

Kave in čaja skuham po potrebi. V poletnih vročih dneh mnogo več kot v zimskih. Povprečno na 8 ur skuhamo 200—300 l kave oziroma čaja. Na dopoldanski izmeni pa več kot popoldan in ponoči, ker je več zaposlenih.

Naše podjetje je zraslo iz razmeroma majhnega podjetja v tovarno, ki je ena največjih v Zassavju. Sedaj se nahajamo pred največjo investicijo, saj gre za vsoto osem starih milijard. Kaj vi o tem mislite?

Investicije v kolikor so upravičene oziroma nujne, vsekakor pozdravljam, kar pa je dosedanj razvoj v steklarni v celoti dokazal. Vemo, da je steklarna vedno reševala problem zaposlovanja mladine, ki bi bil drugače težak problem v občini.

Ste zadovoljni z delom naših sameupravnih organov?

Z delom samoupravnih organov sicer nisem posebno seznanjena. V njihov prid je brez dvoma dej-

stvo, da prenaša naš kolektiv brez posebnih pretresljajev hudo krizo našega celotnega gospodarstva.

Problem nočnega dela žena in mladine je še vedno aktualen. Približno do leta 1975, praktično nobena ženska ne bi smela delati ponoči. Vi ste ena tistih, ki že vrsto let delate tudi v nočnem času. Ali podpirate zahtevo o ukinitvi nočnega dela, ali pa imate morda kaj drugega za pripomniti?

Nočno delo sicer ni razveseljivo, toda jaz osebno poudarjam, nimam nič proti, saj mi dodatek na nočno delo zvišuje osebni dohodek. Jasno, da je za matere z otroki to drugače, ker mnogokrat otroci ponoči ostanejo brez varstva.

Življenjski stroški nenehno rastejo. Po nekaterih statističnih podatkih gre za povečanje 25 % od maja meseca 1972 do maja 1973. Napram temu, pa so osebni dohodki ostali na isti ravni. Trditve so celo, da naš delavec zasluži manj kot je zaslužil leta 1971. Kaj lahko Vi rečete ob tem problemu?

Standard delovnega človeka z nizkimi osebnimi dohodki je že več let ogrožen, o tem se že dolgo razpravlja v najvišjih političnih organih, toda rešitve izgleda še ne bo kmalu. Dokler se ne bo prenehalo z raznimi večmilijonskimi tatvinami in poneverbami širom domovine, dokler se bodo posamezniki bogatili iz meseca v mesec, dočim se ogromne večine delovnih ljudi prebija iz dneva v dan, bomo še nemočni za ureditev razmer. Vem, da je v steklarni skoraj polovica zaposlenih z nizkimi osebnimi dohodki in da je težko zviševati dohodke, toda misliti bo treba na mehanizacijo in s tem zmanjšanje delovnih mest. Sicer pa je to stvar tehničnega osebja in samoupravnih organov.

V tej rubriki lahko pove vsak svoje mnenje iz katerega koli področja. Prosim izvolite!

Odnosi med sodelavkami in sodelavci so humani in socialistični, kar je vsekakor razveseljivo. Čudi me pa, da se sistematizirano mesto kuharice kave po zaslužku ne da primerjati z drugimi. Vsak novodošli ima možnost v kratkem napredovati in priti do višjega zaslužka, dočim smo me na našem delovnem mestu starejše ženske in bomo ostale z osnovo do skrajšnje upokojitve seveda, če bomo še pri zdravju.

Mimica! Za Vaše izčrpne odgovorne se Vam najlepše zahvaljujem in želim še kar največ osebnega zadovoljstva in sreče!

Čitajte
STEKLARJA

Družine Podbregar ni več

Dne 8. 7. 1973 smo zvedeli za pretresljivo novico, da je bila tega dne družina **PODBREGAR** udeležena pri hudi prometni nesreči na Prevojah pri Domžalah, ki je terjala štiri človeška življenja. Žena Marija je umrla na kraju nesreče, mož Vlado, hčerka Vladka in sin Franci pa so zaradi hudih poškodb umrli v ljubljanski bolnišnici.

Naš dolgoletni sodelavec miličnik Vlado **PODBREGAR** se je rodil 28. 6. 1933 v Rtanju, Srbija. Bil je sin delavskih staršev. Njegov oče je delal v rudniku Rtanj in ko je bil Vlado še otrok, mu je leta 1938 umrl. S svojo mamo se je nato preselil v Loče, kjer je preživel svoja otroška leta. V letu 1955 je stopil v službo milice in vse do usodnega dne služboval na postaji milice v Hrastniku. Vlado je bil v službi vesten, požrtvovalen, iskren in tovariški, v privatnem življenju pa družaben.

Marija **PODBREGAR** je bila rojena 1. 12. 1934 v Zbiljski gori in izhaja iz kmečke družine. Prva leta po prihodu v Hrastnik je bila natakarica pri Gostinskem podjetju, nato pa je bila 10 let nepolno zaposlena pri PM Hrastnik. Da bi lažje vzdrževala dvoje otrok, se je v letu 1972 zaposlila v podjetju **SIJAJ** v Hrastniku. Bila je dobra delavka in skrbna mati.

Hčerka Vladka je bila rojena 2. 11. 1958. Prav v tem letu je uspešno končala osemletko in se že vpisala v srednjo šolo. Bila je priljubljena in dobra učenka.

Sin Franci je bil rojen 12. 6. 1960, obiskoval je osnovno šolo v Hrastniku in bil prav tako dober učenec.

Da je bila družina **PODBREGAR** med Hrastničani priljubljena, dokazuje tudi tako množična udeležba ob spremljanju na zadnji poti na ljubljanskem pokopališču. Usoda je hotela in iztrgala celo družino iz naše sredine.

V SPOMIN SOŠOLKI! 8. 7. 1973

V zadnjem smo razredu osemletke me se poslovile, in novih uspehov v nadaljnjem šolanju se veselile.

Lepo smo med seboj se razumele, sovraštva med ljudmi še nismo doumele.

A kruta ta usoda zmedla nam je čustva, bolesten krik privrel je na naša mlada usta,

Drhte naše so roké, ko brale smo, da ti obstalo je srce.

In tujec — Nemec poigral se z življenjem vaše je družine, naj roka pravice ostro sodi, da ji ponovno ne izgine.

Med vas z avtom treščil je z vso silo, da fička v trenutku je zlomilo.

In v kupu pločevine, usihalo življenje vaše je družine.

Roke ob težkem tem slovesu nismo ti podale, a s šopkom belih rož ob tebi me poslednjič smo se zbrale.

Imele nate bomo me spomine, kar plemenitega je, tudi s prijateljevo smrtjo ne mine.

Sošolka Špajzer Anda

ZAHVALA

Ob nenadni izgubi našega dragega moža in strica

KARLA STOPINŠKA

se iskreno zahvaljujemo vsem znancem in sorodnikom za izraženo sožalje, govorniku, ki je orisal lik pokojnika, godbi na pihala in pevskemu zboru »DPD Svoboda II.«

Zahvaljujemo se kolektivu Steklarne, Brodarskemu društvu, prijateljem in znancem za darovane vence in cvetje in vsem, ki so dragega pokojnika pospremili na njegovi zadnji poti.

Žalujoča žena Silva in ostalo sorodstvo

ZANIMALO VAS BO!

Prišli v podjetje

Savič Dušan — voznik viličarja, Skočir Nikolaj — kalkulant in konstruktor, Rancinger Zdravko — nabiralec, Barukčič Karlo — odnašalec, Barukčič Francko — odnašalec, Pavlič Bojan — krogličar, Jamšek Bogomir — krogličar, Lipovšek Anton — delavec-težak, Šmit Marija — čistilka, Štiher Drago — kovinostrugar, Drač Miran — sestavljalec modelov, Ristovič Bojan — vzdrževalec v 302, Rakovič Marija — prodajalka v bifeju.

Odšli iz podjetja:

Žirovnik Ida — samovoljno, Planinc Edvard — samovoljno, Tovornik Friderik — samovoljno, Pušnik Vlado — samovoljno, Stoklasa Edi — v JLA, Pavčnik Bojan — v JLA, Tkalič Regina — samovoljno, Hršič Hamša — samovoljno, Stopinšek Drago — umrl, Pikel Neža — umrla.

Poročili so se:

Viktor Drgan in Marija Lazar, Vilma Dragar in Emil Sedevčič, Mirko Štuklaj in Ivanka Špan, Marija Bedenik in Ivan Razdevšek.

Prirastek v družini:

Hauptman Rado — sin, Vidmar Karl — hči, Cigole Zvonimir — sin, Deželak Stane — sin, Koritnik Alojz II — hči, Kocman Franc — hči.

IN MEMORIAM

NEŽA PIKELJ

Z bolečino v prsih smo sprejeli vest, da je premislula in nas za vedno zapustila naša spoštovana sodelavka Neža Pikel.

Neža se je rodila 20. 12. 1927 v Hrastniku. V Steklarni se je zaposlila 13. 2. 1961. Najprej je delala v brusilnici, vendar je to delo zaradi bolezni kmalu morala zapustiti in je kasneje delala kot čistilka modelov v kiko delavnici.

Tovarišica Neža ni imela lahkega življenja. Morala je skrbeti za veččlansko družino ter po boleznih moža, se je morala še sama zaposliti. No, tudi ona s svojim delom v tovarni ni imela sreče. Mnogo prehitro se je nad njo spravila bolezen ter ji preprečila, da bi njena družina jedla boljši in večji kos kruha.

Neža je kljub nevšečni bolezni bila zelo marljiva in vestna pri delu. V vseh teh letih se ni niti enkrat sporekla s svojim predpostavljenim in še manj s sodelavci in sodelavkami. Zato si je pridobila širok krog prijateljev, ki so jo cenili kot človeka in še bolj kot mater-delavko. Prav zaradi teh ljudskih vrlin bo pogled njenih sodelavk in sodelavcev na prostor, kjer je opravljala svoje delo Neža, še mnogo časa otožen in s spominom, da je tam delala ženska, ki si je zaslužila mnogo več kot tako težko in mučno življenje, ter mnogo, mnogo prerano smrt.

Naj ji bo lahka domača zemlja in spomin nanjo še dolgo prisoten.

KARL STOPINŠEK - NJEGOŠ

Kar verjeti nismo mogli, ko se je v sončen dan 1. 7. 1973 razširila novica, da je v bolnišnici na Golniku preminil nam vsem dobro znani Karl Stopinšek, med

prijatelji poznan predvsem pod vzdevkom Njgoš. Čeprav smo vedeli, da njegov povsem izčrpan organizem ne bo mogel dolgo kljubovati naporom življenja, pa smo vseeno upali, da se to le ne bo zgodilo tako kma-

lu. Žal je bil njegov 47. rojstni dan usoden. Karl Stopinšek se je rodil namreč točno 1. 7. 1925 v Hrastniku. V Steklarni se je zaposlil 7. 2. 1940. leta. Pri svojem delu je bil zelo marljiv. Vrsto let je bil brigadir na MDBO. Žal njegov organizem ni bil kos neurenemu življenju. Njegovo telo je slabelo iz dneva v dan. Zdravstveno stanje se mu je poslabšalo do te mere, da je 15. 7. 1971 dobil priznanje invalida III. stopnje. Bil je premeščen na delovno mesto čuvaja kompresorja, kjer je delal do svoje mnogo prerane smrti.

Kar Stopinšek je bil zelo aktiven tudi izven podjetja, dokler mu je to pač zdravje dovoljevalo. Leta 1948 je bil med ustanovitelji ljudske tehnike in sicer brodarske sekcije. Brodarsko društvo mu je postalo drugi dom. Ves prosti čas je preživel ob konstruiranju in risanju novih modelov čolnov, jadrnic in podobno. Žal svoj hobi ni dolgo raz-

vijal. Kmalu je pričel bolehati do te mere, da je v 47. letu za vedno zapustil društvo, katero je tako ljubil in za katero je živel.

Njgoš je bil izredno vedrega značaja. Kljub težki izčrpanosti je bil vedno pripravljen za šalo in smeh. Prav zaradi svoje vedrine in preprostosti si je pridobil zelo veliko prijateljev. Vsi so ga radi sprejemali medse, ker je vedno znal ustvariti prijetno razpoloženje. Žal od življenja ni dobil tisto, kar mu je sam nudil. Ko smo se poslavljali od njega, si nismo mogli kaj, da si ne bi dejali, da je Njgoš v domači grudi končno našel svoj mir in spokoj. Življenje je kruto, usoda še bolj. Vsak si gradi življenje sam, a smrt vse pokonča. To je edini trenutek, kjer ni razlik med revnimi in premožnimi. Ni razlik med ljudmi vseh vrst, barv in ras.

Dragi Karli, naj ti bo lahka domača gruda in mir ki ga uživaš nikoli ne skajlen.

NAGRADNA KRIŽANKA

	MESTO V KANADSKEM NIZATOR O. LUMP. IGER LETA 1976	FRANCOŠKI SKLADATELJ ROMANTIK (1823-1892)	TELUR	MESTO V ITALIJI V PADSKE NIZINI	ČASOPISNI OGLAS		ŠPORTNI KLUB	SPONKA Z VZMETJO	RDEČE PRIMORSKO VINO	GLASBILO		MANDELJ. ORGAL	OTOKAR KERSOVANI	VELIKA VODNA POVRŠINA	RASTLINA IZ DRUŽINE LILIJ Z ME- SHATIMI IN BODIC.LISTI	ZVIŠANA GLASBENA NOTA	MESTO V SZ ZAHOD- NO OD KRA- ŠNOJARSKA	CEPIVO	ORIENTALSKO BARVILO ZA LASE
ORODJE ZA ČISCENJE SMETI						SLOVENSKI DRAMSKI IGRALEC (JANEZ)					INDIJANSKA BOJNA SEKIRA								
DVORANA ZA GLAS- BENE PRI- REDITVE						GRŠKA ČRKA UMETNOST- NI SLOG					PREBIVALEC IZ OKOLICE MESTA ZAPOREDNI ČR- KI V ABECEDI								
NOBELIJ			KRAJ PRI DOMŽALAH RUDI BARDORFER				VOL Z VELIKIMI ROGOVI						ŽUŽKOJEDA RASTLINA VRSTA VRBE						
ŠPANSKI SKLADATELJ IN DIRIGENT (1882-1949)							ŽENSKO IME TALISOVA ORANZADA									NICOLAS COUSTOU ŠVED. FILM. IGRALKA (EWA)			LJUBLJAN- SKA TOVAR- NA KOLES
TURISTIČNO RAZVIT OTOK V JADRANU				GOZDNA OVIJALKA MORSKA RIBA							SLIKAR ŠUBIC GORA V SLOVENIJI				GOROVJE V ARABIJI STATUA, KIP				
ERBIJ			PRVOTNI PREBIVALCI NOVE ZE- LANDIJE BILKA					HIMALAJ- SKA KOŽA	POŽELJENJE STOPNJA POPOLNOSTI, VZOR					VOLNENA TKANINA ZA PLASCE PANČEVO					
ČRKA MESTO V JUŽNI SPANIJI					VOJAŠKA PIVNICA NOBELOVEC ZA MIR LETA 1949								ZEMELJSKI TEČAJ ČEŠKI SKLADATELJ			SREBRO GORA NAD MAKARSKO			
ŠIRNA TRAVNATA RAVAN						ŠOLARKA, VAJENKA	KONTI- NENT	AMERIŠKI HUMORISTIČ- NI PISATELJ (GEORGE)				EVROPEJEC PO INDIJSKO KRALJ LAPITOV						ŠESTI DEL DRAHME, PRISPEVEK	NAMERA, NAMEN
	FRANC. FILM. REŽISER (ALEXANDRE) SREDIŠČE VRTENJA							OBLIKA VLADANJA OBLASTA BAKTERIJA						NEGATIVNO NABIT ION MORSKI RAK					
MAJHEN ŽRTVENIK									SIDRO, KOTVA						SESTAVIL: KARLI DREMEL ŠKRAT, SPACEK	EDEN IN DRUGI			
OSNOVNA KUHNJSKA ZACIMBA				DOMAČA PERNATA ŽIVAL	GRAFIK JUSTIN			SEZNAM, SPISEK FIGURA PRI ČETVORKI							LAHKO- ATLETSKA DISCIPLINA				
	ZINKA KUNC	IVAN GROHAR RAUL LEONI			GRŠKA BOGINJA ZMAGE					SLIKAR MEŠKO ALFRED NOBEL					PAPIRNI FORMAT				
DEL ŽITNEGA KLASA					USNJEV BIC						BIVŠI JAPONSKI TELOVADEC				PRITOK REKE SE- VERN V ANGLIJI				
ŽITNI PLOD					NORVEŠKI KNJIZEVNIK (IVAR)						NEOBLEČEN				KMEČKO ORODJE				

Med reševalce s pravičnimi rešitvami nagradne križanke bo žreb razdelil nagrade v skupni vrednosti 70 dinarjev:

1. nagrada: 30 din
2. nagrada: 20 din
- 3.—7. nagrada: po 10 din

Izrezek z vpisano rešitvijo pošljite na naslov: Uredništvo STEKLARJA, Steklarna Hrastnik. Pri žrebanju bomo upoštevali vse rešitve, ki bodo v uredništvu do sote, 22. avgusta 1973.

NAGRAJENI REŠEVALCI

Za nagradno križanko, objavljeno v STEKLARJU 9. 7. 1973, smo dobili 77 rešitev. Žreb je razdelil nagrade takole:

1. nagrada (30 din): Bedenik Silva
2. nagrada (20 din): Bedenik Janez
- 3.—7. nagrado (po 10 din) prejmejo: Oberauner Rezi, Horvat Stanka II, Žabkar Marta, upok., Alauf Silva, Vozlič Majda.

PRAVILNA REŠITEV PREJŠNJE KRIŽANKE

VODORAVNO: mesarija, prima, Moša, aluminat, Renan, eter, kamikaze, O. V., taktika, znesek, izpad, marabu, antracit, aparat,

Aztek, kota, robot, slak, osa, aras, tram, voz, trabant, At, aktiv, osla, Milka, artritis, kan, praksa, Ozim, satelit, rojstvo, nogometaš, ala, omlete, Ober, iks, gos, ratluk, dan, Isak.

ZAHVALA

Ob nenadni izgubi ljube žene in mame

NEŽE PIKELJ

se zahvalujemo vsem znancem, prijateljem in sorodnikom za vso pomoč, ki so nam jo nudili. Zahvaljujemo se govorniku, godbi in pevskemu zboru za žalostinke, sodelavkam in sodelavcem kiko delavnice za vence ter vsem ostalim darovalcem vencev in cvetic ter vsem, ki so našo ljubo mamo v tako velikem številu spremili na njeni zadnji poti na dolsko pokopališče.

Žalujoči mož Ivan, otroci Darinka, Branko, Vida, Majda in ostalo sorodstvo

ZAHVALA

Ob boleči izgubi očeta

IVANA KURNIKA

se iskreno zahvaljujemo vsem znancem in sorodnikom za pomoč in izraženo sožalje, govorniku, ki je orisal lik pokojnika, operativni delavnici za venec in pevcem Svobode II. Iskrena zahvala tudi Viliju Petriču za izkazano pomoč.

Žalujoča žena Jožefa, družini Levec in Vudler in ostalo sorodstvo